

LETO XI Številka 7.
Jesenice, 21. februarja 1969

ZELEZAR — GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ŽELEZARNE JESENICE

— Ureja redakcijski odbor — Glavni in odgovorni urednik: Ožja Varl — Rokopisov in fotografij ne vračamo — Naslov: Uredništvo "Železarnja", Železarna Jesenice. Telefon int. uredništvo 483, administracija 484 — Tisk CP "Gorenjski tisk"

ŽELEZAR

32. seja upravnega odbora Za začetek leta zadovoljivi rezultati

Prejšnji četrtek, dne 13. februarja 1969 je bila 32. seja upravnega odbora, na kateri so obravnavali poročilo o izvrševanju sklepov 31. seje upravnega odbora, sprejeli so poročilo direktorja za proizvodnjo o izpolnjevanju proizvodnega programa v januarju po asortimentu in poročilo o uspehih proizvodnje v I. dekadi februarja 1969, reševali so tekoča vprašanja in na koncu še nekaj prošnji.

Poročila o izvrševanju sklepov, o realizaciji proizvodnega programa v januarju po asortimentu in o uspehih proizvodnje v I. dekadi februarja so sprejeli brez posebnih pripomb, saj so vsa poročila ugodna in perspektivna. Kažejo, da smo s proizvodnjo letos dobro začeli, tako glede na količino kot na asortiment, pa tudi dose-

žena poprečna prodajna cena je zadovoljiva.

Med tekočimi vprašanji so odobrili tri službena potovanja v inozemstvo in še nekaj vprašanja glede kadrovskih sprememb. Med prošnjami pa so bile večinoma prošnje za izredno plačane dopuste športnikom, ki so jih v celoti odobrili, ker so se z dopusti strinjali tudi prizadeti obratovodje.

Od prvih zamisli do sodobne valjarne žice in prvih proizvodnih rezultatov

Kot je že bilo objavljeno v Železarnju, so 16. januarja naši predstavniki podpisali kolavdacijski zapisnik, s katerim smo od renomirane firme Danieli iz Udin, ki je projektirala in v glavnem dobavila tudi opremo, končno prevzeli valjarno žice — Bela in jo vključili med ostale proizvodne enote železarne Jesenice. Z uradnim testiranjem so strokovnjaki Danieli skupaj z našimi uspešno dokazali pogodbeno določeno proizvodno zmogljivost valjarne in kvaliteto žice.

Od 11. decembra 1968 do istega datuma letos teče garancijski rok, v katerem je firma Danieli pogodbeno odgovorna, da okvare naprav in funkcijske pomanjkljivosti, ki bi se v tem času pojavile ter bremenijo kvaliteto njihove opreme, v dogovorjenem roku na svoje stroške uredi.

S tem aktom se zaključuje obdobje nastajanja nove valjarne, ki zaradi pestrosti na-

sprotujočih si mnenj, okoliščin in pogojev, v katerih je zrasla, zasluži vsaj toliko pozornosti, da se osvetli bistvene dejavnike odločilne za vsebino in obseg modernizacije valjarne žice, njeno lokacijo in sam potek gradnje s pozidanim testiranjem. Pred kolektivom sem kot eden izmed »očetov« modernizirane obrata dolžan objektivno oceniti, v kolikor si zaradi osebne udeležnosti objektivnost lahko lastim, uspešnost izvedbe naloge, ki nam jo je zaupal delavski svet Železarnje.

V ta namen je potrebno osvežiti bližnjo preteklost, ki sicer sodi že v zgodovino razvoja tehnologije valjanja žice v našem podjetju, je pa potrebno za presojo kvalitete rekonstrukcije po dveh osnovnih kriterijih in sicer:

— Kakšen rang zavzema nova valjarna v sedanji stopnji razvoja te vrste tehnologije po svetu?

— Kateri dejavniki so preprečevali odločitve o optimalnih tehničnih rešitvah?

V predpripravah nam je bilo omogočeno, da smo si v Italiji in Nemčiji ogledali več valjarn žice in to od najmodernejših, ki smo jo videli še v eksperimentalni fazi, do moderne in klasičnih, od katerih so se nekatere le malo razlikovale od naše stare.

Imeli smo razgovore tudi s predstavniki švedske firme, poznane po konstrukcijah naprav za valjanje kvalitetnih jekel. Z nekaj predavanji in v Železarnju smo ilustrirali bistvene prednosti in pomanjkljivosti posameznih tipov sodobnih valjarn žice s pripombo, ki jo citiram kot je bila objavljena v Tehnični prilogi: »Iz projektov rekonstrukcije, ki so nam bili dostavljeni in z avtorji tehnično kolavdirani, moramo sedaj izbrati najbolj primerne za našo železarno. Odločitev bi bila neprimerno lažja, če bi imeli nalogo predlagati za valjanje žice tehnično najbolj dovršen tip naprave, delikatna pa je, ker pri izbiri posameznih agregatov ne odloča stopnja dosežene tehnike na tem področju, temveč omejena finančna sredstva, na katera lahko železarna realno računa. Analogno prejšnji osnovni ugotovitvi lahko pričakujemo potem od rekonstrukcije le občutno izboljšanje sedanjega stanja.«

V osnovnem potrjenem programu rekonstrukcije železarne smo projektirali izgradnjo nove kombinirane valjarne za žico in palično železo. Zaradi nezadostnih sredstev pa je bilo med ostalimi rešitvami odločeno tudi to, da se staro valjarno žice začasno delno modernizira na mestu, kjer je in usposobi za letno proizvodnjo okrog 70—75.000 ton žice. Za ukrep je bil namenjen za izkoriščanje prednosti novih vlečnih strojev v žičarni, kapacitete bluminga in ukinitve vlivanja malih ingotov s težo 250 kg.

Rekonstrukcijo valjarne na starem mestu bi zahtevala takrat omejitve prostora jeklo-livarne in male električne peči, prestavitev turbinskega voda centrale Save, gradnjo dodatne hale za peč in daljši zastoj v proizvodnji pri gradnji temeljev oz. postavljanju predvidenih novih agregatov ter njihovih pogonov. V tem času je prišlo do odločitve, da težke proge na Beli ne bo. S tem je bila podana možnost, da se na njenem predvidenem mestu v tretji hali

Priznanje vzdrževalcem na Beli za uspešno opravljene remont

Vodjo bluminga inž. Črva smo naprosili za kratek razgovor o poteku nedavnega remonta v valjarni širokih trakov na Beli. Naši prošnji se je odzval in nam povedal tole:

»Z remontom so pričeli 6. februarja ob 6. uri zjutraj in je trajal vse do 16. februarja. Sicer v valjarni Bela ni v načrtu rednih letnih remontov tako kot v drugih valjarnah, ampak do takih remontov pride le, če to narokujejo potrebe ali višja sila.

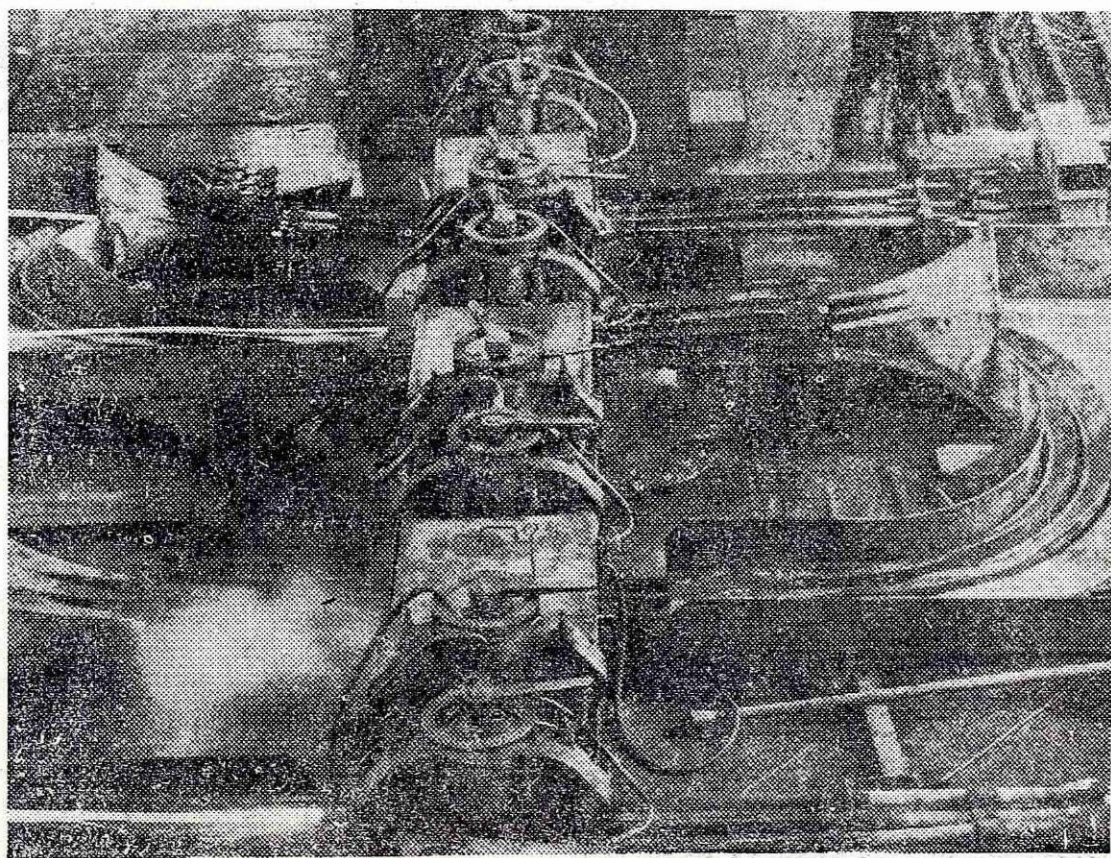
Za letošnji remont smo se odločili zaradi stanja grebenjakov, ki so bili že iztrošeni in jih je bilo treba v Litostroju v Ljubljani obdelati in nato ponovno vgraditi.

Prav zasluga vzdrževalcev na Beli je, da je bil letošnji remont valjarne širokih trakov, ki je bil sploh prvi, odkar obratuje ta valjarna, pripravljen v naprej po določenem načrtu. Zato je tudi demontaža ter prevoz grebenjakov v Litostroj potekala kot je bilo predvideno v samem načrtu. Do ponovne montaže že obdelanih grebenjakov so potrebovali deset dni.

Montažo grebenjakov, ki so jih po obdelavi v Litostroju spet prepeljali nazaj na Belo, so opravili v nedeljo, 16. t. m. na nočni izmeni. Tako je bil remont opravljen v predvidenem roku. Da so dela bila organizirana in potekala po načrtu ter, da smo v valjarni lahko začeli spet normalno obratovati, imajo največ zaslug vzdrževalci na Beli, ki so remont pripravili

in tudi izvedli pod vodstvom tov. Peternela in Sitarja. Pri remontu so sodelovali sodelavci iz naših strojnih delavnic, elektro vzdrževanja, strojnega vzdrževanja, RTA, Vatrostalne ter delavci gradbenega podjetja Projekt. Na

začetku ponovnega obratovanja je bilo nekaj manjših težav, ki pa smo jih že v ponedeljek odpravili in omogočili normalno proizvodnjo, ki smo jo v torek dosegli že v višini 643 ton. Ob koncu naj poudarim še to, da je remont v valjarni širokih trakov uspel tudi zato, ker je bila zelo dobra sinhronizacija dela med izvajalci. — or

Nova valjarna žice je bila v januarju vključena v normalno proizvodnjo

(nadalj. na 6.—7. str.)

Samoupravno dogovarjanje pomeni prevzemanje odgovornosti in dosledno uresničevanje dogovorov

V tem tednu je bila v Beogradu prva konferenca Zveze sindikatov Jugoslavije na kateri so govorili o enem samem vprašanju in sicer o vlogi sindikatov v samoupravnem dogovarjanju. Vprašanje, ki je bilo že dalj časa v razpravi v sindikalnih organizacijah, pomeni kvaliteto oplemenitenje in nadaljnji razvoj samoupravnega sistema na vseh področjih družbenega dela. To ne pomeni le samoupravno dogovarjanje znotraj delovnih organizacij v gospodarstvu in družbenih dejavnostih, temveč samoupravno dogovarjanje na vseh nivojih in na vseh področjih družbenega dela, kakor tudi dogovarjanje med gospodarstvom in družbenimi službami. Družbeni pomen samoupravnega dogovarjanja je predvsem v tem, da bodo v proces izgrajevanja socialističnih družbenih odnosov in v borbo in razreševanje vseh protislovij, ki nastajajo zaradi različnih interesov in birokratskega ter etatističnega pojmovanja razvoja, vključeni vsi samoupravijalci, vsi nosilci družbenega dela.

Obračunano vprašanje na prvi konferenci ZSJ, je izrednega pomena za nadaljnji razvoj proizvodnih sil in progresivnega družbenega razvoja nasploh. Ta pa pomeni tudi hkratno in neposredno prevzemanje odgovornosti samoupravijalcev za nadaljnji družbeni razvoj in urejevanje medsebojnih odnosov, pomeni pa seveda tudi, obveznosti, dosežene sporazume tudi dosledno uresničevati. Nedvomno pa je uspešnost te nove kvalitete v našem samoupravnem mehanizmu odvisna od razvitosti samoupravnih odnosov v delovnih organizacijah, od družbene zavesti, oziroma moralno-političnih kvalitet in materialne odgovornosti dejavnikov, ki sodelujejo v družbenem dogovoru. Vsak sporazumni dogovor je nedvomno vezan na določene moralne in materialne obveznosti, česar se akterji dogovorov morajo v vsakem primeru zavedati. Vsaka drugačna razlaga, ali pojmovanje samoupravnega dogovarjanja pomeni samoupravni formalizem in dogovarjanje brez posebne učinka.

Če strnemo dosedanje misli, lahko ugotovimo da samoupravno dogovarjanje in sporazumevanje ter družbeni dogovori nasploh, predpostavljajo postavbo, kako bi na demokratičen način razreševali konfliktno situacijo, koordinirali aktivnost in usklajevali različne interese. Razumljivo, da bo samoupravno dogovarjanje nujno porajalo drugačne medsebojne odnose, s tem pa tudi nove probleme in protislovja. Prav gotovo pa bo proces družbenega dogovarjanja poleg razreševanja številnih vprašanj in problemov ter razreševanja in preprečevanja konfliktov, hkrati tudi pospeševal konflikte, ki bodo potrebni spremljevalci za graditev pristnih medsebojnih odnosov in kvalitetnega razvoja samoupravnega sistema ter demokratizacije odnosov.

Prav gotovo bo sistem samoupravnega dogovarjanja porajal tudi vprašanja, ki so z normativnimi akti dovolj jasno določena in opredeljena pa tudi vprašanja, ki bodo zahtevala maksimalno strokovno, znanstveno in politično angažiranost. Vse to pa seveda neizprosno zahteva stalno politično, organizacijsko in strokovno usposabljanje vseh akterjev v procesu samoupravnega dogovarjanja.

Izgrajevanje in učinkovito delovanje sistema neposrednega in svobodnega samoupravnega dogovarjanja bo vneslo tudi nove dimenzije v delo predstavniških in upravnih organov družbenopolitičnih skupnosti ter v delo družbenopolitičnih organizacij. Za aktivno sodelovanje v procesu samoupravnega dogovarjanja pa se bodo morali vsi akterji trajno usposablјati, kajti to je trajen družbeni proces, ki bo rasel, se plemenitil in bogatil z novimi spoznanji, vsebino in obliko.

Letos že drugi priznanja novatorjem

Medtem ko je v preteklem letu komisija DS za oceno tehničnih izboljšav zasedala in razpravljala o izvedenih izboljševalnih predlogih med letom šestkrat, so se člani komisije zbrali letos že drugič.

Na drugi seji komisije DS za oceno tehničnih izboljšav, ki so bile v zadnjem času izvedene in izročene v proizvodnjo, je bilo temeljito in objektivno obravnavanih pet izboljševalnih predlogov. Petim avtorjem in njihovim sodelavcem je bilo na osnovi prikazanih in ugotovljenih prihrankov in koristi priznanih in izplačanih pet odškodnin v skupni višini 2.880 N dinarjev.

To pot so bili obravnavani izboljševalni predlogi od števil 1821 do 1825.

Inž. Borutu Razingerju, asistentu OTK, je bila priznana odškodnina v višini 300 N din za štiri manjše novosti — izboljšave, ki jih je avtor uvedel v redno obratovanje kemičnega oddelka OTK.

Avtor Matjaž Kalan, konstruktor strojnega vzdrževanja v valjarni 2400, je bil prav tako pozitivno ocenjen in nagrajen s 500 N din. Avtorju je uspelo ojačati in izboljšati vpenjalno ramo pri Welman vkladalnem stroju; izvedba je bila nujno potrebna zaradi zakladanja šturcev in kurjenja peči z mazutom, ki povzroča večje temperature. Izboljšava je tudi velikega pomena za delovno varnost zaposlenih, zato je avtor upravičen do odškodnine.

Dninski delovodja v oddelku varilne žice Terseglav Franc je s svojo manjšo tehnično izboljšavo povezal dva rezervoarja za vodno steklo in s tem olajšal delo ter povečal količino vodnega stekla. Povečal je tudi delovno varnost zaposlenih. Avtorju je bila priznana in izplačana enkratna denarna odškodnina v višini 300 N din.

Avtor Franc Zaveljcina, obratni elektrifikar v valjarni 2400 na Javorniku, je bil na tej seji najbolje ocenjen. Z namestitvijo pravilno dimenzioniranih stikal za električni pogon valjčnic je preprečil številne okvare in zastoje, ki so kvarno vplivali na nemoteno obratovanje, zato mu je komisija na osnovi ocen in priporočil obratovodstva valjarne 2400 in VEN priznala enkratno odškodnino v višini 1.000 N din.

Prav tako je bil dobro ocenjen tudi izboljševalni predlog avtorja Marjana Ulčarja, Jožeta Dolinarja in Jožeta Mačka iz oddelka varilne žice, ki so z novimi tipiziranimi deli usposobili že odpisani stroj za izdelavo oplaščenih elektrod tanjših dimenzij. Z izredno prizadevnostjo in veliko mero strokovnega znanja so avtorji usposobili ta stroj in omogočili večjo proizvodnjo kvalitetnih tanjših oplaščenih elektrod. Člani komisije so na osnovi ocen pristojnih in odgovornih strokovnjakov avtorjem priznali enkratno skupno odškodnino v višini 780 N din.

Tako pospešeno in objektivno ocenjevanje izboljševalnih predlogov in stimulativno nagrajevanje prizadevnih avtorjev prav gotovo ugodno vpliva na to dejavnost v naši Železarni.

Vsem nagrajenim avtorjem iskreno čestitamo k doseženim uspehom! Uprava podjetja in organi samoupravljanja se nagrajenim novatorjem in racionalizatorjem za hvaljemo za njihovo delovno in ustvarjalno prizadevanje z željo, da bi bilo tudi med ostalimi člani kolektiva še več uspešnih iznajditeljev in novatorjev.

Več ostalih v zadnjem času izvedenih tehničnih izboljšav je trenutno še v proučevanju in oceni, dokončno bodo ocenjeni in nagrajeni v marcu, morda že po sprejemu novega pravilnika, ki bo prav gotovo še bolj razširil to aktivnost v naši Železarni.

Z.

Seja DS DE Javornik I.

Na obeh progah je bil plan v januarju znatno presežen

V torek 11. februarja je delavski svet delovne enote Javornik I. imel 9. redno sejo, na kateri so pregledali izvršitev sklepov zadnje seje in izvršitev januarskih sklepov, govorili pa so tudi o operativnem planu za mesec januar in o finančnem planu za leto 1969.

Na seji so ugotovili, da je bil na težki progi januarski plan 3.900 ton izvršen 108,3 %, ali 4.224 tone na vroče valjano ter s 4.204 tonami, ali 107,8 %, medtem ko je pri ingotih izplen nižji, kar gre na račun kvalitete 21-4-N. Obratovalni čas so izkoristili 90,4 %, medtem ko so zastoj znašali 9,6 %, kar je po mnenju navzočih zelo ugodno. V januarju je bila dosežena proizvodnost 20,3 t/h, izmeček zaradi napak jeklarne pa je znašal 39.500 kg.

Na lahkah progah je bil januarski plan, ki je znašal 3.200 ton, izvršen s 3.841 tonami, ali 120 % na vroče valjano ter s 3.738 tonami, ali 116,7 % na gotovo robo. Izplen je znašal 91,4 %, kar je še zmeraj za 0,6 % nižje od postavljenega normativa. Obratovalni čas je bil izkoriščen 88,3 %, zastoji pa so znašali 93 ur in 20 minut, ali 11,7 %, s čemer niso zadovoljni, kar pa bi lahko zmanjšali, če bi imeli pripravljen material po programu. Na lahkah progah je bila proizvodnost dosežena s 5,45 t/h. Odsotnost je znašala 15 %.

Obratovodja je poudaril, da je bil plan kljub 27 kratnemu prestavljanju programa, zaradi pomanjkanja materiala, presežen. V nadaljevanju je seznanil navzoče o sklepih samoupravnih organov Železarne v zvezi s korekturo cenika, korištenjem denarja v rezervnem skladu in o boljšem nagrajevanju nadurnega dela. Pripomnil je, da je obrat za lansko leto plačal 2,5 milijona S din za izgubljene ure od bolovanja do 30 dni, ker je v obratu veliko delavcev, ki večkrat bolujejo po nekaj dni.

Tov. Zupan je ob tem naglasil, da bi morali biti sodelavci nekoliko bolj preudarni in ne bolovati za vsako malenkost, ker bi ta denar lahko uporabili za koristi vseh delavcev v obratu.

Obratovodja je v nadaljevanju obrazložil operativni plan za februar, ki znaša za težko oprogo 3.900 ton, za lahko progo pa 3.200 ton. Plan je enak januarskemu, kljub manjšemu številu delovnih dni, vendar če hočemo obdržati osebne dohodke na januarskem nivoju, je poudaril obratovodja, ne smemo odstopati od plana, ki je bil v nadaljevanju soglasno sprejet.

Sprejet je bil tudi finančni plan za leto 1969 na podlagi plana težke proge z 43 tisoč 400 tonami in lahke proge z 39.500 tonami in povprečno prodajno ceno 2.186 din/tono.

Soglasno je bil sprejet tudi predlog za prekategorizacijo prvih adjusterjev, za zmanjšanje normativa v adjustaži in odpravi, kar je bilo poslano tudi ustreznim komisijam. Na seji so govorili tudi o ukinitvi bonov za malice, o vprašanju regresov in o nagrajevanju mladincev, ki spadajo v mladinsko brigado.

Železarski globus

NIZOZEMSKA — Proizvodnja in uporaba peletov kot vsip za plavže si vedno bolj utira tudi pot v evropske železarnice. Največja nizozemska železarna v Ijmuidenu gradi ob Atlantski obali napravo za proizvodnjo peletov. Njena letna proizvodna zmogljivost bo 2,5 milijona ton in bo zgrajena še letos.

Naš razgovor z obratovodjem jeklovleka

Le kvaliteta in asortiment lahko največ vplivata na finančni učinek

Vse, ki spremljajo izvrševanje proizvodnih rezultatov v Železarni, so prijetno presenetili nekateri decembrski in januarski proizvodni rezultati. Medtem, ko je npr. jeklovlek še novembra lani realiziral skupno in blagovno proizvodnjo z 886 tonami ali 88,6, je realizacija v decembru znašala že 111,3 odst. Zanimalo nas je, kako so naenkrat dosegli tako zadovoljive rezultate ob dejstvu, da so že v drugi polovici lanskega leta imeli ustrezen vložek, vendar so bili proizvodni rezultati slabši. S tem v zvezi smo obratovodja jeklovleka Bertija BRUNA prosili za odgovore na naša vprašanja.

Preden bi odgovoril na vprašanja, ki mi jih je zastavilo uredništvo, naj posredujem še nekaj podatkov za leto 1968. Najprej naj poudarim, da je bil start ob začetku lanskega leta precej negotov, zato ker smo bili pod vtisom slabega tržnega položaja v letu 1967. Iz istih razlogov tudi sestavljali plana za leto 1968 niso bili trdno prepričani, da se bo položaj na

tržišču izboljšal. V jeklovleku smo imeli na začetku lanskega leta precej težav z naročili, predvsem za vlečena in luščena jekla, še težji pa je bil položaj s programiranjem valjanca za predelavo. V ilustracijo naj povem, da je plan za prvo polletje bil postavljen v višini 6.220 ton, na osnovi katerega smo dobili 5.168 ton vložka in dosegli proizvodnjo 4.698 ton.

To pomeni, da smo v odnosu na planirano proizvodnjo prejeli 12% manj vložka.

V drugem polletju, zlasti v zadnjem četrtletju, se je položaj bistveno izboljšal. Dobili smo vložek, tako da je bila dosežena proizvodnja v višini 5.221 ton. Če primerjamo plan z doseženo proizvodnjo in dobavljeno količino vložka, lahko ugotovimo naslednje stanje:

— plan za leto 1963 je znašal 12.500 ton, vložka smo dobili 12.272 ton, proizvodnja pa je bila dosežena v višini 10.219 ton, kar potrjuje, da je bila dobavljena količina vložka na poprečju leta premajhna oziroma pod planom in tako nismo mogli doseči večje proizvodnje. Prezreti ne bi smeli tudi dejstva, da ni bilo mogoče nadoknaditi izgubljene proizvodnje v prvih devetih mesecih, kljub boljšemu polčanju v zadnjem četrtletju. Prisoten je bil tudi problem, ki se je izražal v neenakomerni dobavi vložka, ki smo ga dobivali pogosto šele v drugi polovici meseca. To so bili vzroki, ki so vplivali na gibanje proizvodnje v lanskem letu.

Z nekaterimi notranjimi ukrepi vodstva Železarne in boljšim programiranjem je obrat dobil prioriteten položaj, med drugim tudi zaradi težke finančne situacije Železarne, ki je iskala ustrezne rešitve, glede na možnost, ki jo ima jeklovlek, da izboljša finančni položaj. Upoštevati je treba tudi dejstvo, da proizvedena količina ni edini pokazatelj uspeha ali neuspeha, saj je prav v našem obratu lani v novembru uspelo zaradi ugodnejšega kvalitetnejšega asortimenta in višje prodajne cene dosele finančni plan. Povem naj še to, da je treba pri spremljanju proizvodnje upoštevati oba faktorja. Zlasti pa je treba opozoriti na kvaliteten asortiment.

Vprašanje: Prav gotovo so bili potrebni določeni ukrepi v obratu, da se je proizvodnja v enem mesecu povečala skoraj za 23%. Ali bi nam lahko povedali vzroke in ukrepe za tako naglo povečanje?

Odgovor: Delno sem na to vprašanje odgovoril že v uvodu. V zadnjem času doživljamo izredne notranje spremembe, glede na to, da se normalizirajo pogoji za obratovanje. Poleg tega so bili odločilni tudi naslednji ukrepi:

- a) boljša tržna situacija z naročili,
- b) zagotovljena količina vložka,
- c) uvajanje norm,
- d) racionalizatorske rešitve.

Na problem naročil in vložka sem že opozoril. Povem naj le še to, da je položaj boljši tudi pri luščenih

jeklih, kar omogoča večjo proizvodnjo. Z uvajanjem norm, v zadnjih mesecih na ključnih proizvodnih kapacitetah, smo proizvodnjo povečali do 30%. Ta proces še traja in normiranje še ni v celoti zaključeno. Odprto je še vprašanje norm v brusilnici in delno tudi na ravnalnih strojih. Vse to pa bo imelo za proizvodnjo pozitivne posledice.

Izreden uspeh, ki smo ga dosegli v obratu v letu 1968, je treba pripisati tudi racionalizatorski rešitvi, ko smo pričeli z vlečenjem drobnih dimenzij iz kolobarjev v palice. Prav ta rešitev je pripomogla, da se je povečala proizvodnja, izboljšal izplen in znižali stroški predelave. Ta problem je bil za jeklovlek ključnega pomena, ker na osnovi analiz naročil ugotavljamo, da se je v zadnjih treh letih povečal asortiment drobnih dimenzij pri vlečenih jeklih od 1.200 ton na 2.200 ton, prav tako pri lahkih dimenzijah beležimo porast ter rapiden padec pri debelih dimenzijah od 5.800 ton na 4.500 ton. Razen teh ukrepov se organizacija dela prilagaja boljši tržni situaciji in večji proizvodnji. Hitra sprememba, ki je nastala v zadnjih mesecih, ko beležimo stalen porast proizvodnje, spreminja tudi naše notranje odnose ter vpliva na bolj dinamičen ritem proizvodnje. Srečujemo pa se s kadrovskimi težavami, ker smo bili v letu 1968 zaradi negotovega položaja primorani zmanjševati stalež zaposlenih, tako da je iz obrata odšlo 17 delavcev. Z novo nastalo situacijo pa smo v težavnem položaju, ker potrebujemo večje število delavcev. To je problem, ki nas spremlja ob večjih proizvodnih nalogah, hkrati pa tudi naloga, obveznost, da v najkrajšem času strokovno usposobimo nove delavce, za

katere bo treba organizirati ustrezne tečaje.

Vprašanje: Seveda nas pri tem proizvodnem uspehu zanima tudi, kako je s proizvodnimi stroški oziroma izplnom?

Odgovor: Rezultati zadnjih dveh mesecev in tudi v februarju, ko je proizvodnja v stalnem porastu kažejo, da bodo predvidoma planirani stroški nižji ter da bo izplen ostal na ravni lanske letne realizacije. Že v letu 1968 smo znižali proizvodne stroške za okrog 90 milijonov S din. K temu izrednemu uspehu je pripomogla tudi nova žarična peč, ki je dosegla ugodne količinske in kvalitete rezultate. Na podlagi doseženih rezultatov je bilo tudi možno bolj ekonomično obratovanje, tako da smo prihranili od 10 do 12 kg kurilnega olja na tono proizvodnje. Izkoristek peči je bil izreden, tako da smo dosegli poprečno kapaciteto 2.240 kilogramov na uro, od 2.400 kilogramov na uro, ki je njena tehnična kapaciteta. Od 18.200 ton žarjenega in normaliziranega materiala je bilo 54% uslug za druge obrate. Opozoriti moram na problem, ki je pri stroških in izplenu ključnega pomena, da bo morala biti kvaliteta valjanca najmanj enaka lanskemu, ker smo imeli težave zaradi škajaste površine. Zato je bilo potrebno dvojno peskanje in vlečenje.

Vprašanje: Ali boste uspeli obdržati proizvodnjo skozi vse leto na istem nivoju, oziroma ali so možnosti, da isto še povečate?

Odgovor: Na optimistične napovedi smo tudi optimistično razpoloženi, da bi obdržali proizvodnjo, predvideno v povečanem planu 15.200 ton, ki predstavlja eno tretjino proizvodnje več v primerjavi z realizacijo v letu 1968. Naloga za kolektiv jeklovleka ni majhna tako po količini kot kvaliteti glede na širok asortiment in minimalne količine po naročilih. Od strukture naročil bo v veliki meri odvisno, kakšna bo naša finančna in količinska realizacija. Vložili bomo vse (nadalje, na 4. str.)

Še ni prepozno

Zaradi slabe udeležbe pri preventivnem cepljenju proti influenci pozivamo vse člane kolektiva na ponovno in dopolnilno cepljenje proti hongkonški gripi

Kakor sem že v svojem članku, v prejšnji številki Železarja omenil, je bil kolektiv Železarne, kakor vsako leto tudi letos v decembru in januarju trikrat cepljen s polivalentno antivirozno vakcino proti gripi tipa virus A in B. Medtem pa je bilo ugotovljeno, da epidemije, ki je imela svoj začetek v Hongkongu, ne povzroča virus tip A in B, temveč virus imenovan Hongkong, ker je bil tam identificiran in imenovan po mestu začetne epidemije. Našim serološkim zavodom v Zemunu, Zagrebu, Beogradu in drugod, je uspelo šele koncem novembra dobiti virus Hongkong. Za izdelavo in pripravo ter študije je bil potreben gotov čas do končne množične produkcije cepiva. Prvo cepivo virusa Hongkong, ki je bilo dano v promet je povzročalo pri nekaterih burne reakcije, tako da je bilo potrebno postopek za pripravo cepiva podaljšati. Končno je zavodom v Zemunu, Beogradu in Zagrebu uspelo, da so pripravili ustrezajočo vakcino in to mrtvo, s katero cepimo bolehe ljudi ter živo močno oslABLJENO virozno vakcino tipa Hongkong, ki jo apliciramo v obliki spraya t. j. z razprševanjem v nos. Če so reakcije tu pa tam pri posameznikih malo bolj burne ter povzročajo nadohod, glavobol ter morda celo vročino, je to dokaz uspešnega cepljenja, z drugimi besedami, da je telo ustvarilo s tem cepivom antitelesa proti hongkonškemu virusu.

Glede na to, da smo cepili s polivalentno vakcino influence virusa A in B v katerem ni bil zastopan virus Hongkong, pozivamo vse člane našega kolektiva Železarne na dopolnilno cepljenje, t. j. vse tiste osebe, ki so bile že cepljene, istočasno pa veliko večino oseb, ki sploh niso bile cepljene. Ne bodo pa se cepili z živo vakcino tipa Hongkong vsi tisti, katerih imena so bila sporočena obratom, ker se ti cepijo v obratni ambulanti v dopoldanskem in popoldanskem času, z mrtvo vakcino proti gripi. Cepili bomo dvakrat in to 21. in 22. februarja ter 7. in 8. marca.

Uverjen sem, da se bo epidemija hongkonške gripe, ki se počasi širi prek Poljske že na Češko, pojavila tudi v naših krajih ter da nas ne bo našla nepripravljene. Še je toliko časa do nastopa eventualne epidemije. Le v primeru, da bi se pojavila hongkonška gripa pred drugim cepljenjem, se drugo cepljenje ne bo izvedlo. Zdravstvena služba ponovno opozarja vse člane kolektiva na cepljenje, ker bi epidemija gripe v tem obsegu, kakor se pojavlja v drugih državah, skoraj verjetno ustavila celotno proizvodnjo v Železarni za 10 — 14 dni, kar bi pomenilo za celoten kolektiv ogromno gospodarsko škodo.

Zdravniki in osebje obratne ambulante bodo vršili ponovno cepljenje zastoj.

dr. Milan Čeh

Obvestila kolektivu • Obvestila kolektivu

Dežurna služba v Železarni

PETEK, 21. 2., od 20. do 8. ure: JOŽE KOŠIR, transport.
SOBOTA, 22. 2., od 20. do 8. ure: inž. CIRIL URBAR, valjarna 2400.

NEDELJA, 23. 2., od 8. do 20. ure: inž. FRANC MLAKAR, elektroodni.

NEDELJA, 23. 2., od 20. do 8. ure: inž. EMIL AZMAN, VEN.
PONEDELJEK, 24. 2., od 20. do 8. ure: inž. FELIKS BEŠTER, RTA.

TOREK, 25. 2., od 20. do 8. ure: inž. MIROSLAV NOČ, stroj. vzdrževanje.

SREDA, 26. 2., od 20. do 8. ure: ANDREJ BLENKUŠ, transp.

ČETRTEK, 27. 2., od 20. do 8. ure: VIKO SMOLEJ, PIV-energija.

PETEK, 28. 2., od 20. do 8. ure: inž. PAVEL NOČ, stroj. delavnice.

Dežurni ima sedež v pisarni tajništva tehničnega direktorja, tel. 225 — ob odsotnosti kličite tel. 410.

Morebitne spremembe dežurnih so razvidne iz obvestil, ki jih vsako soboto objavimo na razglasnih deskah vseh vrtarjev.

Tajništvo tehničnega in proizvodnega direktorja

Obvestila kolektivu • Obvestila kolektivu

Mladi o sebi, svojih problemih, nalogah in perspektivah

Razvoj taborniške organizacije

Druga organizacija, ki jo bomo predstavili v naši rubriki, je izredno delavna taborniška organizacija — odred Jeklarjev z desetimi četami. Podatke o delu te organizacije nam je posredoval Božo Pančur, motor te organizacije na Jesenicah.

Prve taborniške enote so ustanovili na Jesenicah že leta 1951 in sicer enoti Plavž in Javornik s skupno 64 člani. Nestor jeseniškega taborništva je Franc Culkar in pionirski svet terena Plavž. Z željo in velikim elanom po razširitvi taborništva, so že prvo leto obstoja, organizirali taborjenje v Bohinju.

V zelo kratkem razdobju od leta 1951 do 1955 je bilo v jeseniški občini ustanovljenih še osem taborniških enot: v Kranjski gori, Martuljku in Žirovnici, ostale pa na Jesenicah. Vse so delovale pod okriljem jeseniške enote, v letu 1967/68 pa so se osamosvojile.

Taborništvo je skokoma napredovalo in leta 1958 je ustanovljena prva občinska Zveza tabornikov v Sloveniji. Število članstva je od prvotnih 64 naraslo na 1.028, kar nedvomno dovolj zgovorno dokazuje velik napredek pri delu z mladino. Taborniški odred pod Stolom iz Žirovnice je kar trikrat dobil največje priznanje republiškega vodstva tabornikov za delo v razdobju enega leta. Odred pod Stolom nosi naslov trikratnega partizanskega taborniškega odreda.

Delo jeseniških tabornikov je bilo vseskozi zelo živahno. Zrna pred osemnajstimi leti so padla na rodovitna tla in tako tudi sadovi nenehnega dela niso izostali. Postali so najboljši taborniški odred v Sloveniji in osmič zapored pripeli na svoj prapor trak taborniške partizanske enote.

Značilno za vse organizacije in tudi za marljive tabornike je pomanjkanje denarja in ustreznih prostorov. Čuti se tudi pomanjkanje samoiniciativnega dela posameznikov, hočemo le povedati, da bi mnogi, ki delajo z mladimi, morali biti bolj samostojni pri vodenju. Jeseniški Jeklarji gojijo masovno vzgojo in rekreativno dejavnost. Orientacijski pohodi, izleti, športna tekmovanja — zimska (sankanje, smučanje) in letna (tenis, odbojka, košarka, plavanje), to so njihove trajne oblike dela. Gojijo tudi specialni del tekmovanja: postavljanje šotorov, signalizacija, orientacijski pohodi — udeležujejo pa se tudi vseh tekmovanj posameznih enot, ali medobčinskih, republiških in zveznih tekmovanj.

Ze nekaj let prirejajo vsako leto taborjenje ob morju, člani imajo pri tem določene ugodnosti. Namreč vsi, ki bodo poravnali do konca maja članarino, bodo plačali za 15-dnevno taborjenje v Karigadorju le 140 N din, medtem ko nečlani plačajo 210 N din.

Program za letošnje leto je zelo obsežen, seveda v kolikor bodo dobili denar. Naj navedemo samo del programa: republiško prvenstvo tabornikov v veleslalomu, področni mnogoboj, prvomajski izlet v znan partizanski ali turistični kraj, sodelovanje po poteh partizanske Ljubljane, kurjenje kresov, športna tekmovanja, taborjenje v juliju in avgustu v Karigadorju, zvezano z gozdno šolo in šolo plavanja ter tečajem prve pomoči in še bi lahko naštevali. V svoj program so vključili tudi delo v osnovnih šolah z namenom popularizacije taborništva.

Vodju Božotu Pančurju, odlikovancu z redom dela s srebrnim vencem za delo v taborniški organizaciji in vsem drugim aktivnim sodelavcem želimo, da bi v vrste jeseniških tabornikov vstopilo še več mladih, ki bi aktivno sodelovali za še večji razmah taborništva na Jesenicah.

M. Kunšič

Prvič prazno, drugič preveč

Na ZM Železarne so menili, da bi bilo za pustne dni dobro organizirati ples v maskah za mladino, da ne bi kdo rekel, da jo pozabljajo in samo polemizirajo.

Vse je bilo lepo organizirano. Nalepili so velike vabeče plakate (za našo mladino skrbimo), objava za ples pa je bila tudi v Železarni in v jeseniškem radiu.

Prišla je nedelja, zbrali so se mladinci in dvorano dekorirali in pripravili za prijetno vzdušje. Prišel je tudi ansambel instrumentalni sekstet s klasičnim glasbeno-plesnim programom na zadovoljivi kvalitetni ravni. Torej vse je bilo, le obiskovalcev ne in po dolgem čakanju se je v dvorani vrtilo celih deset parov. Sprašujem se, kje je vzrok za to, medtem ko je bila v torek zvečer ista dvorana ob zvokih beat glasbe nabito polna.

Radi bi zvedeli mnjenja mladih!

Na predvečer ustanovitve OF mladinski kviz

V preteklem tednu je bila prva seja pri tovarniški konferenci ZMS za izvedbo mladinskega kviza, ki bo predvidoma na predvečer ustanovitve OF, dne 26. aprila na Jesenicah v okviru proslav ob 100 letnici Železarne. K sodelovanju bodo povabili vsa večja podjetja v Sloveniji, zanesljivo pa računajo na udeležbo ekip iz železarne Ravne in Store.

Vprašanja, na katera naj bi ekipe odgovarjale, bodo sestavljena iz zgodovine železarstva na Slovenskem, iz zgodovine SKOJ in iz literarne zgodovine oziroma literature, ki obravnava delavsko in socialno tematiko. Razpis bodo izvedli takoj, medtem ko bodo gradivo pripravili do 4. marca in ga posredovali vsem prijavljenim ekipam, s čemer jim bodo zelo olajšali delo.

Večer mora biti po mnenju komisije kvalitetno pripravljen in zrežiran, v program pa bodo vključili tudi dva zabavno instrumentalna ansambla. Zadovoljiva udeležba na seji in zavzetost članov komisije pa je jamstvo, da bo večer kvalitetno pripravljen.

Prva številka SVETA — glasila mladih v občini

Občinski komite ZMS Jesenice je v preteklem tednu izdal prvo ciklostirano številko glasila mladih občine Jesenice z naslovom SVET, ki je lani izhajalo pri občinskem centru klubov OZN. Glasilo bo objavljalo razne informacije o delu mladine v jeseniški občini, namen uredniškega odbora pa je, da pridobi k sodelovanju vse šole in ostale mladinske aktivne v občini.

V letošnji prvi številki se poleg uvodne besede, v krajšem sestavku spominjajo obletnice smrti dr. Franceta Prešerna, preberemo pa lahko tudi poročilo o delu mladinskega kluba v Žirovnici, pravila in tedenski urnik kluba, nadalje sestavek o vlogi vprašanj na sestankih, v razgovorih itd., sestavek o novem konceptu dela občinske organizacije ZMS o nekaterih vidikih političnega delovanja zveze mladih, o mladinskem izobraževalnem centru, o idejem jedru mladih komunistov pri občinski konferenci ZMS in o programu komisije za organizacijsko politična in kadrovska vprašanja.

Glasilo, ki bo predvidoma izhajalo vsak mesec, ureja uredniški odbor ObK ZMS, prvo številko pa je tehnično opremil Vasilij Koprivec.

~~~~~

»Draga, danes kadim zadnjič, jutri bom prenehala«

Naš razgovor

(Nadaljevanje s 3. strani)

napore, da bi dosegli finančni plan, ker predvidevamo, da asortiment naročil v letu 1969 ne bo najbolj ugoden, da bi lahko dosegali rekordne podvige. Naročila so preveč razdrobljena po količini in asortimentu.

Moram namreč opozoriti na pomanjkanje skladiščne in adjustažnega prostora, ker hala meri le 4.400 m² površine in je od tega 1.630 m² izven dosega žerjava, 1.360 m² zavzema strojni park, 900 m² pa je prostor, namenjen za skladiščenje vložka in nedokončane proizvodnje ter za usluge obratom v novi žarilni peči. Potemtakem ni objektivnih možnosti za povečanje proizvodnje, ker nas ovira delovni prostor, še posebej v adjustaži, ki izpodriva prostor skladišča za gotove izdelke. Po našem mišljenju je to problem, ki ga moramo v bližnji bodočnosti rešiti s prizidkom k hali, da bi zadovoljivo rešili problem adjustaže in odprave izdelkov. Tu je še problem naše brusilnice, ki je lokacijsko oddaljena od obrata na Beli in obratuje v zelo utesnjenih prostorih, kar ovira proizvodnjo najbolj kvalitetnih in najdražjih jekel.

To pa ni samo naloga obrata in neposrednih proizvajalcev, temveč tudi drugih dejavnikov, katerim je treba naložiti večjo odgovornost, zlasti vzdrževalcev in vseh ostalih vzporednih dejavnikov, ki lahko vplivajo na izpolnjevanje proizvodnih nalog v jeklovleku.

— or

Železarski globus

SOVJETSKA ZVEZA — V

letu 1969 bo pričela obratovati v sovjetskih železarnah vrsta novih objektov. V železarnah Čerepovec in Nižni Tagilj bosta pričela obratovati dva plavža s koristno prostornino 2.700 m³. Dva nekoliko manjša plavža bosta pričela obratovati tudi v železarnah Enakijev in Temirtan. Novi kisikovi konvertorji bodo pričeli obratovati v železarnah Termitan, Celjabinsk, Novo Kuzneck, Enakijev in Krivoj Rog. Nove valjarne pa bodo pričele obratovati v železarnah Novo Lipce, Novo Toroick, Novo Kuzneck, Magnitogorsk in Nikopol.

ZDA — V železarni Alton, ki pripada železarski družbi Laclede Steel Co. obratujeta dve 225 tonski obločni električni peči. Vsaka izmed njiju ima transformator 75.000 KVA. Skupno lahko proizvedeta pri enostavnem proizvodnem programu letno okoli milijon ton elektro jekla. Vso proizvodnjo odlijeta na napravi za kontinuirno vliivanje.

Uveljavljanje otroškega dodatka v letu 1969

Po 54. členu zakona o skupnostih otroškega varstva in o financiranju nekaterih oblik otroškega varstva v SRS (Ur. list SRS, št. 43/67) morajo pristojni organi vsako leto najpozneje do 1. aprila ugotoviti, ali na podlagi predloženih dokazil obstoja še pravica do otroškega dodatka.

Po 74. členu zakona morajo upravičenci predložiti zahtevek in potrebna dokazila najkasneje do 28. februarja, sicer se izplačevanje dodatka s 1. aprilom ustavi.

Upravičenci, ki že prejema-jo dodatek, bodo vložili zahtevek na obrazcu »Izjava v zvezi z ugotavljanjem upravičenosti do otroškega dodatka za leto 1969«. Na tem obrazcu lahko uveljavijo dodatek tudi tisti upravičenci, ki jim je bila v letu 1968 pravica do dodatka odrečena, pa menijo, da jim dodatek v letu 1969 pripada. Upravičenci, ki prvič vlagajo zahtevek za otroški dodatek, istega zahtevajo s »Priglasnico za otroški dodatek«.

Po zakonu o veljavnosti 69. in 7. člena zakona o skupnostih otroškega varstva veljajo pogoji (cenzusi) za pridobitev pravice do otroškega dodatka isti za leto 1969, kot so veljali v letu 1968. Nespremenjena pa ostane tudi višina otroškega dodatka v letu 1969, določena za leto 1968 v 70. členu zakona o otroškem varstvu, to je 50 dinarjev za vsakega otroka.

Kot v letu 1968, veljajo tudi v letu 1969 za ugotavljanje upravičenosti do otroškega dodatka tile cenzusi:

- 550 dinarjev mesečno na člana gospodinjstva, če gre osebni dohodek iz delovnega razmerja, ali drugi dohodki, ki se obravnavajo kot dohodki iz delovnega razmerja;

- 100 dinarjev letno na člana gospodinjstva, če gre za dohodek iz kmetijske dejavnosti;

- 100 dinarjev mesečno na člana gospodinjstva, če gre za dohodek od samostojnega

opravljanja obrti, ali drugih gospodarskih dejavnosti ter intelektualnih storitev.

Ker je rok zelo kratek, opozarjamo vse upravičence, da preskrbijo v roku vso dokumentacijo, ki je potrebna za dokazovanje pravice do otroškega dodatka, to je potrdilo o osebnem dohodku za leto 1968 za zakonskega drugega, ki je zaposlen izven železarne. Tisti člani kolektiva, ki niso bili celo leto 1968 zaposleni v naši delovni organizaciji, potrdilo o osebnem dohodku tiste delovne organizacije, pri kateri so bili v letu 1968 do vstopa v Železarno zaposleni.

Glede osebnega dohodka iz kmetijske dejavnosti veljajo potrdila, predložena v letu 1968, tudi za leto 1969, če med tem ni nastala sprememba glede lastništva, površine in kulture zemljišča, ker je tarifa katastrskega dohodka za leto 1968 ista kot je bila za leto 1967.

O dohodkih, o katerih vodijo evidenco finančni organi (uprave za dohodke pri občinskih skupščinah), izda pristojni organ potrdilo na obrazcu DZS 8,34 a. Če gre za dohodek iz kmetijske dejavnosti sorodnika, na čigar posestvu upravičenec z družino ali člani njegovega gospodinjstva žive, mora upravičenec na hrbtni strani potrdila navesti vse osebe, ki živijo na posestvu, z navedbo sorodstvenega razmerja nasproti lastniku, starosti in poklica.

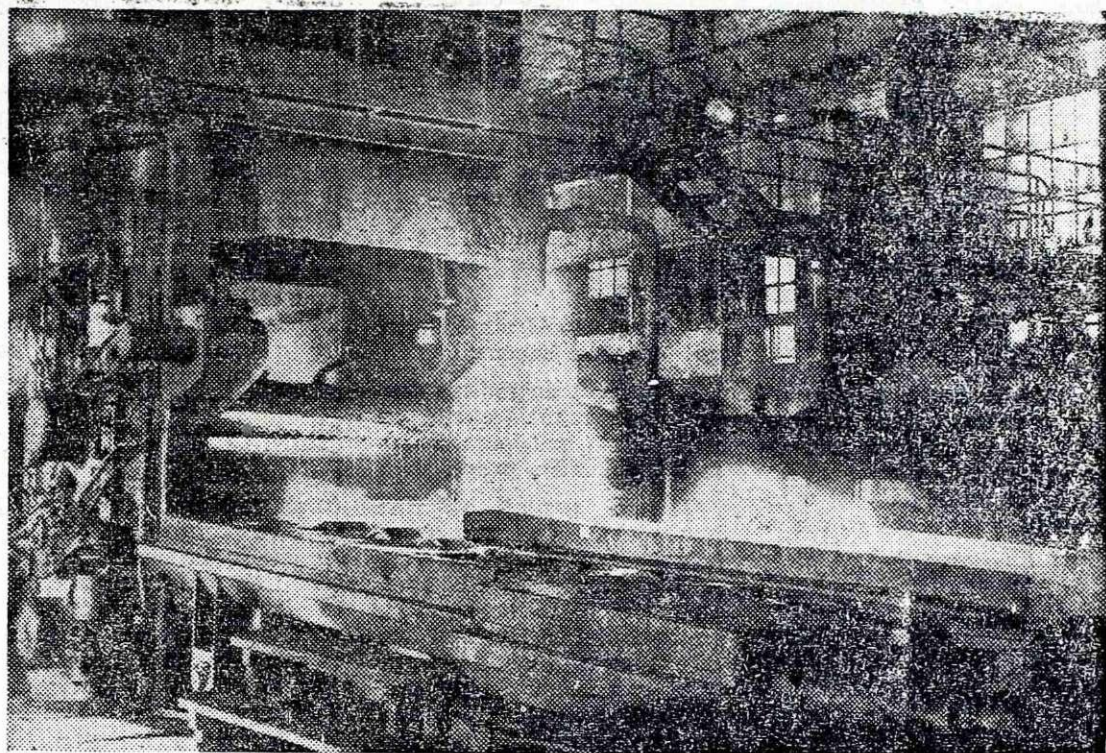
Za dohodke, ki niso iz delovnega razmerja in o katerih ne vodijo evidenco finančni organi, potrdilo nadomeščajo upravičenci navedbe na prvi strani »Izjave«, ki jih bodo pa zavodi za socialno zavarovanje preverjali.

Da bo možno oddelku za

socialno zavarovanje pri železarni pravočasno vložiti zahteve za otroški dodatek pri zavodu za socialno zavarovanje, morajo vsi upravičenci vložiti nov zahtevek najkasneje do 25. 2. 1969 v obratni pisarni pri personalni usluž-

benki. Tam boste dobili tudi vse informacije o vlaganju zahtevkov in potrebne listine.

Poleg ostalih dokazil mora vsak upravičenec predložiti zadnjo odločbo o pravici do otroškega dodatka ali številko te odločbe. Tine Žen

Proga v valjarni 2400

Radio klub Železar sporoča

Radio klub Železar Jesenice sporoča vsem svojim članom in nečlanom, da se bo dne 26. 2. od 16. do 18. ure v prostorih kluba pričel radiotelegrafski tečaj.

Vojaški obvezniki, ki so se prijavili ob testiranju, prejmejo še posebna vabila.

Odbor kluba želi, da bi se na ta tečaj prijavilo čim več mladincev. Za radiotelegrafiste se lahko prijavijo tudi mladinke. Vsa navodila o tečaju lahko dobite vsako sredo in petek od 16. do 18. ure v prostorih kluba (Titov

dom, II. nadstropje).

Ponovno prosimo vse telegrafiste, ki imajo izpite za delo na amaterskih oddajnikih, da pridejo v klub, da bi lahko začeli z organizacijo PPS sekcije.

Zanimanje mladine za to dejavnost je izredno veliko, saj na eni strani nudi izredno možnost koristnega koriščenja prostega časa, tehnično izobraževanje, kar pa ima tudi izreden pomen v obrambni vzgoji mladih in pri obrambni pripravljenosti v primeru agresije.

Železarski globus

JAPONSKA — V japonskih ladjedelnicah gradijo vedno večje število gigantskih tankerjev. Tako imajo sedaj naročila za šest tankerjev z nosilnostjo 312.000 BRT in enajst z nosilnostjo 174.000 BRT. Pri tem je zanimivo, da uporabljajo za gradnjo vedno večje količine jekla z večjo trdnostjo. To omogoča zmanjšanje celotne teže pri gradnji uporabljenega jekla.

Ob 100-letnici Železarne

32 let obratovanja prvega plavža

V letošnjem jubilejnem letu našega delovnega kolektiva bomo v presledkih objavljali krajše pregledne zapise o dosedanjem razvoju posameznih delovnih enot Železarne. Osnovne proizvodne podatke smo dobili na tehnološki pripravi dela, v razgovoru pa sta jih dopolnila asistent Bernard Svetlin, ki je na plavžu zaposlen že od leta 1936 in edini, ki dela neprekinjeno v tem obratu od vsega začetka in obratovodja Franc Globočnik, ki dela v tem obratu od leta 1945.

Prvi plavž oziroma peč je začela obratovati 22. 7. 1937 in smo v tem letu že zabeležili 5.677 ton proizvodnje grodlja, že naslednje leto se je proizvodnja povečala na 50.109 in v tej višini se je približno gibala do konca leta 1944. Med tem, to je 19. 12. 1940, je začela obratovati druga peč, vendar ob tem moramo poudariti, da I. peč v letu 1941 zaradi vojne ni obratovala in da tudi druga peč ves čas vojne, to je do leta 1946 ni obratovala.

Proizvodnja je leta 1945 znašala komaj 7.209 ton, naslednje leto pa že 35.619 ton grodlja. V letu 1946 smo morali popolnoma rekonstruirati peč št. 1, ki je bila skrajno uničena, ker so med oku-

pacijo v njej proizvajali ferocrom, ki je vseboval do 35 % mangana. Že naslednje leto, to je 1947, pa je znašala proizvodnja obeh plavžev 92.238 ton grodlja. Ves ta čas po vojni se je proizvodnja gibala med 87.474 tonami in 136.997 tonami doseženimi v letu 1968. Seveda so na vsakoletno proizvodnjo vplivali remontirani in drugi zastoji. Prvo rekonstrukcijo plavža I so izvedli, kakor smo že omenili, leta 1946, drugo pa leta 1953, medtem ko so prvo rekonstrukcijo plavža II izvedli leta 1952.

V razvoju plavžev moramo omeniti tudi leto 1952, ko so bile izročene v obratovanje pražilne peči, zamenjani stari ogrevalci s kavperji in zgrajen rudni dvor s portalnim žerjavom. Konec lanskega leta po so rekonstruirali kavper št. 4 in 5, sedaj pa je v teku rekonstrukcija kavperja 3. Po končani rekonstrukciji bo možno dosegati na prvem plavžu temperaturo do 800°, na drugem pa do 1000°, seveda pa bo potrebno zamenjati tudi armaturo plavžev, ki bo prilagojena tem temperaturam.

Sprehod skozi zgodovino plavžev nam pove tudi, da v začetku obratovanja niso imeli livnega polja z odlitimi kokilami, ampak so grodelj odlivali v oblikovane kanale iz peska. Za vsakim prebodom so morali na novo narediti kanale, kar je bilo izredno težko in naporno delo. S takim načinom so prekinili šele okoli leta 1939.

V začetku obratovanja plavža so namesto koksa uporabljali oglje, ker je bil tudi plavž skonstru-

iran na oglje in je znašala proizvodnja grodlja v 24 urah od 90 do 110 ton (danes 200 ton na vsak plavž). Premer talilnika je bil 2,80 m (danes 3,30 m), šobe pa 90 — 110 mm (danes pa 135 mm). Ob tem je zanimivo tudi to, da je stara aglomeracija (12 m² sesalne površine) začela obratovati leta 1937 in da v nespremenjenem stanju obratuje še danes.

Prva obratovodja plavža sta bila inž. Orosi in inž. Rekar, za njima pa je obratovodstvo prevzel inž. Turk do vključno leta 1940, med vojno pa je bil obratovodja dr. kemije Hausvirth, ki je bil preje asistent. Prvi asistenti na plavžu so bili Branko Adamič, Drago Cerar in inž. Hanz Weiz, mojstri pa Griegel, Stravbinger in Metze. Zanimivo, da je bil samo zadnji slovensko govoreči mojster, ostala dva pa nemško. Po vojni je obratovodstvo prevzel Kuharič, ki je bil prej asistent, za njim inž. Lojze Pohar, zadnja leta pa je obratovodja Franc Globočnik.

Vsa dela na rekonstrukciji prvega in drugega plavža ter izgradnjo pražilnih peči in kavperjev je vodil Drago Cerar.

Letošnji proizvodni program predvideva 145.000 t grodlja in bralci si lahko ob tem kratkem zgodovinskem zapisu sami ustvarijo podobo o razvoju delovne enote PLAVŽ.

Od prvih zamisli do sodobne val proizvodnih rezultatov

(nadalj. s 1. strani)

lahko postavi brez ovir modernizirano valjarno žice. Ekonomsko so to novo odločitev, ki jo je odobril delavski svet železarn, dne 14. 1. 1965, potrdili tudi primerjalni izračuni stroškov gradnje na starem in novem mestu. Nova lokacija je zahtevala tudi spremembo koncepta modernizacije z nekaj dopolnitvami, ki so in še omogočajo istočasno valjanje v obeh valjarnah. Odločitev o podvojitvi nekaterih agregatov, za katere je bilo prvotno predvideno, da se po ustavitvi stare valjarne prenesejo in ugradijo v novo na Bili, ki bi morala dajati v takem primeru takoj po dograditvi proizvodnje vsaj stare valjarne, je bila racionalna, če si predočimo, da smo rabili več kot leto dni za proizvodni nivo, ki v bližnji bodočnosti šele dovoljuje ukinitev obrata na Jesenicah. Sporna je v tem primeru le realnost trajanja poizkusnega obratovanja.

Najmodernejše tehnične izvedbe sodobnih valjarn žice so 3–5-krat dražje kot je tip, ki nam ga je dobavila firma Danieli direktno, ali prek kooperantov v Jugoslaviji. Danieli ima sicer v proizvodnem programu tudi najmodernejše izvedbe, toda kot je bilo že omenjeno, smo razpoložljivim sredstvom primerno iskali najbolj ustrezno ceneno rešitev, ki sicer ne pomeni valjarski »Mercedes«, temveč le zgornji del na ranglestvi razvoja tehnologije valjanja žice. Izvedena modernizacija ima več bistvenih prednosti in novitet:

— enkrat večjo proizvodnjo žice od stare in širši dimenzijski asortiment;

— proces proizvodnje je razen adjustiranja žice povsem mehaniziran;

— teža svitkov žice je trikrat večja in s tem večja proizvodnost v žičarni;

— boljše tolerance žice in pogoji za kvalitetnejšo proizvodnjo;

— manj zaposlenih tudi pri uvedbi četrte izmene;

— možnost dograditve druge etape rekonstrukcije za proizvodnjo paličnega železa in tretje končne proge.

O sami gradnji valjarne predlagam, da spregovorijo bolj izčrpno operativno vodstvo uprave osnovnih sredstev, ker je to nepogrešljiv sestavni del preteklosti nastanka novega obrata. Potekala je v znamenju podražitev, analogno pomanjkanje investicijskih sredstev in nepopravnih obveznosti nasproti pogodbenim partnerjem, ki so temu primerno podaljševali dobavo opreme in tehnične dokumentacije. Zavičanje

vanje izgradnje peči pa smo si celo sami povzročali zaradi večkratnega neuspelega ponavljanja izdelave nekaterih ognjevzdržnih delov peči. Na intenzivnost take gradnje kot testiranja valjarn je močno vplivala tudi splošna psihoza negotovosti, ker smo morali zaradi pomanjkanja naročil v stari valjarni žice ukiniti eno izmeno, ostali dve pa sta še v teh pogojih večkrat valjali žico na zalogo.

Posamezne stroje in tehnologijo smo testirali takoj po zaključeni montaži z namenom, da se po končani gradnji preizkusi še nazadnje montirane komplete in celoten proces valjanja. Za začetek testiranja proge 450Ø smo se poslužili v istem času izvaljanih blumov, ko so imeli še temperaturo okrog 850° C. Zaradi prenizke začetne temperature vložka je bilo prvo valjanje neuspešno, ker smo imeli več zlomov valjnega pribora. S tem načinom smo takoj prekinili. Custodisova 30-tonska peč za segrevanje vložka v tem času še ni bila dograjena. Pri presoji možnosti, kje segreti jeklo za testiranje, je bi-

la originalna peč v naprej izločena iz kombinacije, ker bi neprekinjeno kurjenje peči, ki lahko daje 30 ton vložka na uro, samo zato, da bi uporabili ves dan le okrog 5 ton za testiranje, povzročilo izredno visoke stroške brez potrebe v že tako kritični finančni situaciji. Odločili smo se, da postavimo pečico za kurjenje z butanom za en blum. Takoj po dveh preizkusih s pečico, narejeno v enem dnevu, je vodstvo gradnje v zelo kratkem času iz odpadnega materiala postavilo provizorično pečico za 9 blumov, kurjeno z butanom, ki smo jo uporabljali od 24. 4. 1967 do konca januarja 1968, ko smo pričeli s poizkusnim obratovanjem na eno izmeno. V vsem času tega provizoričnega testiranja tehnologije smo izvaljali skupno le 1.662 blumov, kar pomeni v normalnih pogojih le 16 urno efektivno delo valjarne ali 300 ton proizvodnje žice.

V ilustraciji poteka testiranja navajam nekaj mejnih datumov, ki sicer spadajo v zgodovinski del generalij nove valjarne, so pa vsaj za valjavce zanimivi:

testiranje proizvodnje	proga Ø	dimenz. Ø	datum prvega valjanja	testiranje proizvodnje	proga Ø	dimenz. Ø	datum prvega valjanja
gredic	450	55 Ø	14. 3. 1967	žice	300	9,3	19. 7. 1967
vmesni profil	320	17,5 Ø	21. 6. 1967	žice	250	9	3. 6. 1968
žice	270	16 Ø	26. 7. 1967	žice	250	8,4	14. 3. 1968
žice	270	15 Ø	12. 7. 1967	žice	250	8	17. 5. 1968
žice	270	14 Ø	24. 6. 1968	žice	250	7,6	20. 10. 1967
žice	270	13 Ø	27. 6. 1968	žice	250	7	7. 2. 1968
žice	270	12 Ø	27. 6. 1968	žice	250	6,4	23. 10. 1967
žice	300	11 Ø	19. 2. 1968	žice	250	6,0	6. 2. 1968
žice	300	10 Ø	26. 2. 1968	žice	250	5,5	31. 10. 1967

Sindikalnim odborom, kadar se odločajo za izlete

Večkrat se ob prazniku žena 8. marca pa tudi ob drugih prilikah vprašujejo v sindikalnih odborih delovnih enot, kako pripraviti ženam prijetno presenečenje, ali za sodelavce nekaj, kar bi jim ugajalo in ostalo v lepem spominu. Največkrat ne vemo, kaj in kako. Med mnogimi turističnimi organizacijami, ki se ukvarjajo s takimi vprašanji, je tudi turistična organizacija za rekreacijo, izletništvo in letovanje delavcev ALPE—ADRIA, s sedežem v Ljubljani, pripravljena nuditi različne usluge in nasvete. Tako ima npr. za dan žena že razpisanih nekaj poldnevni, enodnevni, dvodnevni ali večdnevni izletov v Bolgarijo, Sovjetsko zvezo, Auschwitz, Portorož, Rateče-Planico, Štatenberg, Dolenjske toplice itd. Po želji pa lahko pripravijo izlet za kakršenkoli čas in kamorkoli.

Če bi kdorkoli od sindikalnih odborov hotel prijetno presenetiti svoje sodelavke za dan žena ali svojim sodelavcem med letom pripraviti prijeten izlet, mu bodo vedno na voljo v turistični organizaciji za rekreacijo, izletništvo in letovanje delavcev ALPE—ADRIA, Ljubljana, Masarykova 14, informacije pa lahko dobite tudi na telefon 315-092.

Iz tabele je delno razvidno, kako se je moralo preskakovati logičen vrstni red testiranja posameznih dimenzij žice zaradi zadoščanja pogodbenih obveznosti železarn nasproti kupcem, kar je bilo predvsem v preteklem letu zelo poudarjeno.

Dne 29. 1. 1968 smo dali v poizkusni pogon podajno peč z zmogljivostjo 30 ton vložka na uro. Konstruirala jo je poznana avstrijska firma Custodis, od katere imamo v železarni že več preizkušenih agregatov, med tem časom pa je šla v konkurz, tako da težav, ki smo jih in jih imamo z novo pečjo, nimamo pri kom reklamirati. Stanje s pečjo je zahtevalo od pričetka pogona do konca leta 1968 njeno ustavitev za 4 do 6 dni skupno trikrat. V glavnem so te kratke remonte povzročili naraščanje dna peči in s tem otežkočen transport vložka po peči, odstop obzidave na podajnih gredah, stisk razpore žlebu za palec verige iztisnega stroja ter hidravlični sistem podajnih gred. Z 31. januarjem smo pričeli poizkusno valjanje na eno izmeno, ki smo jo se-

stavili iz valjavcev starega obrata, dve izmeni pa smo formirali 14. marca 1968.

Glavne ovire za normalizacijo proizvodnje so se pokazale pri valjanju žice najmanjših dimenzij 6 in 5,5 Ø. Največ težav smo imeli s sinhronizacijo hitrosti valjanja in navijanja, s hlajenjem valjev, vzdržnostjo kalibrov valjev in ležajev ter s transportom vložka po in iz peči. Po valjarski plati pa so iztirjanja valjanca na posameznih progah in nezadovoljivo izkoriščanje možnega ritma valjanja, vplivala na slabše proizvodne rezultate. Nova tehnologija tudi od samih valjavcev zahteva večjo strokovnost in nove praktične izkušnje, ki jih je moč nabirati le po daljši dobi valjanja.

Zaradi izboljšanja situacije na tržišču in danih zagotovil kupcem smo bili še v fazi poskusnega testiranja vključeni že v normalni proizvodni program. Predvsem smo valjali za naročnike na škodo testiranja, ki se je zaradi tega tudi zavleklo do 11. 12. 1968, ko se je pričelo s kolavdacijo zmogljivosti valjarn. Delovna atmosfera je

bila v tem času zaradi neizpolnenih planov naelektrizirana do skrajnosti, medsebojne razprave so bile žolčne in vse prej kot normalne. Železarna bi rada sledila interesom kupcev, firma Danieli pa je po pogodbi zahtevala progo na razpolago za testiranje procesa in to z eno vrsto jekla, ne z desetimi ali več, kot je zahteval naš program, skupno s pogostim menjavanjem dimenzij proizvodnje.

Obdobje dokazovanja pogodbene kapacitete proge in kvalitete proizvodnje po odstranitvi poznanih tehničnih pomanjkljivosti s strani firme Danieli je povzročila bistveni pozitivni preobrat tudi v nadaljnjih rezultatih proizvodnje, zaradi česar se je potrebno ustaviti pri analizi tega dolgo pričakovanega učinka.

— Posada valjarne je bila za čas testiranja sestavljena iz najbolj izkušenih valjavcev, delovna mesta vsa zasedena, pri peči in navijalcih pa smo zaradi pogostno potrebnih fizičnih intervencij v procesu odredili pomoč izven normativa.

— Firma Danieli je imela na samem mestu še svojo posado visokokvalificiranih valjavcev na vseh najbolj zahtevnih delovnih mestih, poleg tega pa še strokovnjake za elektriko in več mehanikov.

— Od naših vzdrževalcev sta bila prisotna dva vodja elektro stroke in dva vodja za hidravlične ter pnevmatske sisteme. Dežurni električarji, ključavničarji in mazači so bili vsi na delovnih mestih.

— Montažo valjev in valjnega pribora so strokovnjaki Danieli izvedli z največjo skrbnostjo in kontrolo, prav tako so skupno z našimi valjavci uredili predpisane redukcije valjanca na posameznih progah in nastavitve hitrosti valjanja na ustreznih komandnih pultih. Kontrolirali so skladnost podatkov na instrumentih komandnih pultov z dejanskimi.

— Pri potrebnih intervencijah za odpravo kakršnih koli okvar, ali zastojev, ki so nastali, se je ukrepalo takoj, ker so bili vsi odgovorni prisotni na posameznih delovnih mestih in takoj pripravljeni za akcijo.

— Z valjanjem smo pričeli in nehali ob določeni uri.

— Posebno paznjo in kontrolo smo vodili za izkoriščanje možnega ritma valjanja, to je časovni presledek, v katerem si blumi lahko sledijo iz peči v progo. Na ta čas je računana tudi kapaciteta valjarne.

V naslednjih tabelah je prikazan potek testiranja v letu 1967 in rezultati poizkusne proizvodnje v letu 1968 oziroma prvem mesecu v letu 1969.

jarné žice in prvih

Prvo leto testiranja vzporedno z gradnjo

leto 1967	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	skup.
število izvedenih poizkusov	—	—	6	1	—	3	9	—	13	18	20	10	80
število izvaljanih blumov pri poizkusih	—	—	10	8	—	10	61	—	229	333	328	400	1379

V januarju 1968 je testna grupa valjavcev izvajala v dvanajstih poizkusih še 283 blumov, nato smo jo ojačali do ene izmene, ki je pričela poizkusno valjanje ob isto-

časnem puščanju v pogon 30 tonske Custodisove peči.

Iz primerjalnih podatkov tabel je razvidno, da se je proizvodnja na obratovalno

uro in efektivni čas valjanja po opravljenem testiranju decembra 1968 in prevzemu valjarne občutno dvignila nasproti preteklem obdobju do novembra 1968.

Rezultati poizkusne proizvodnje v letu 1968 in januarju 1969

mesec	proizvodnja ton	izplen %	obrat. čas-ur	zastoji		od tega iztirjenje valjanca		storitve t/h	
				ur	%	število	zastoj ur	obratni čas	efekt. čas
I.	24	66,6	—	—	—	—	—	—	—
II.	638	83,5	229	112	49	187	46	2,8	5,5
III.	1204	82	332	176	53	265	61	3,6	7,7
IV.	1865	87,1	416	216	52	335	72	4,5	9,3
V.	1273	88,1	296	160	54	320	64	4,2	9,4
VI.	2578	89,8	400	171	42	338	54	6,4	11,3
VII.	2343	90,1	400	207	52	334	76	5,8	12,1
VIII.	1826	88,1	432	217	50	380	70	4,2	8,5
IX.	1846	84,5	400	256	64	451	101	4,6	12,8
X.	2166	86,5	432	304	70	575	144	5	16,9
XI.	1966	85,8	388	257	66	648	143	5	15
XII.	2538	88,5	328	192	58	486	76	7,7	18,7
skup. 1968	20267	88,1	4353	2268	52	4319	907	4,6	9,7
I. 1969	3845	89,5	432	220	50	551	75	8,9	18,2

Vidnejše proizvodne rezultate, ki do sedaj še niso bili preseženi, je dosegla izmena Danieli - Klinar s proizvodnjo 121.080 kg žice 5,5 Ø 19. 12. 1968 v 8 urah in 206.410 kg žice 10 Ø v 12 urah, ki so jo izvaljali proizvajalci samostojne izmene Klinar 25. 12. 1968. V obeh primerih je znašala proizvodnja 20 ton na efektivno uro valjanja, kar se zelo približuje teoretičnemu izračunu.

10. februarja 1969 smo pričeli z obratovanjem na tri izmene. Nova posada se je priučevala le skromnih štirinajst dni, porazdeljena na stari dve izmeni, ki sta v tem času delali po 12 ur, da se zmanjša izpad proizvodnje, ki jo je povzročila ukinitve ene izmene v valjarni na Jesenicah. Trenutna proizvodna zadolžitev vseh treh izmen je 240 ton žice dnevno, za za-

dostitev mesečnega plana proizvodnje, ki je bil prvič dosežen šele januarja 1969.

Realno ocenjeno vse težave s prevzemom valjarne še daleč niso odstranjene. Vsa aktivnost valjavcev in vzdrževalcev bo morala biti usmerjena na zmanjšanje tako tehnoloških kot ostalih zastojev, ki v sedanji višini niso sprejemljivi, srečali pa se bomo še z novimi, ki jih prinaša neprekinjeno obratovanje. Med problemi, ki jih moramo prioriteto obravnavati in reševati, je nedvomno racionalnost poslovanja oziroma proizvodnje v vseh njenih dejavnikih, na katere imamo direkten vpliv, in definitivna ureditev problemov peči.

Osebnost angažiranost in elan, ki so ga pokazali valjavci ter vzdrževalci pri ugotavljanju proizvodne ka-

pacitete valjarn in kvalitete žice skupno s strokovnjaki firme Danieli, sta rodila tudi pričakovani uspeh. Tak način dela in prizadevnosti ni potreben le, da nekomu izza meja dokažemo, da znamo tudi delo organizirati in delati, temveč je sredstvo, s katerim bomo potiskali naš voz naprej. Pričakujemo pa, da bomo pri reševanju težav, ki presegajo naše pristojnosti in možnosti, dobiti tudi ustrezno razumevanje in pomoč odgovornih, ker le tako bomo v stanju tudi naše proizvodne zadolžitve, ki znašajo že letos 76.800 ton, realizirati.

Zgraditi nov obrat, organizirati proizvodni proces in ljudi, ki ga bodo vodili, je brez pretiravanja odgovorna naloga. Kaj nismo prav delali, ali predolgo urejali, naj spregovorijo tisti z več prakse, saj se nam je v tem obsegu to prvič primerilo in bi druge podobne naloge že najbrž bolje in hitreje opravili. Ker druge možnosti nimam, lahko izrazim v imenu valjavcev le priznanje UOS za vodstvo gradnje ter graditeljem valjarne za opravljeno veliko delo, ki ni bilo izvedeno le šablonsko po načrtih, temveč v mnogih osnovah in detajlih tudi korigirano po boljših njihovih zamislih, obema posadama izmene Ravnihar in Klinar za uspešno testiranje in obvladovanje nove tehnologije valjanja, strokovnemu osebju in vodstvu firme Danieli pa za sodelovanje in uspešen zaključek testiranja in potrditev pogodbeno določenih učinkov njihove konstrukcije valjarne.

Anton Grošelj

Opekline v miru in vojni

(nadalj. in konec)

Bolnik je v takem stanju bled, začena hujšati. Hujšanje utegne naglo privedi do stanja izrazite izčrpanosti. Znak kronične podhranjenosti so otekline na nogah. V takem stanju se rane težko zaraščajo. Zavaljo vsega tega moramo že od začetka posebno skrbeti za pravilno prehrano takih bolnikov. Hrana naj bo pestra, obilna in prilagojena okusu bolnikov, njena redilnost pa naj bo 3.500 do 4.000 kalorij dnevno. V hrani naj bo dnevno najmanj 200 gramov beljakovin.

Opekline so hude telesne poškodbe, ki lahko ogrozijo življenje poškodovanca, bodisi neposredno, bodisi v nadaljnjem poteku bolezni. V normalnih mirnodobskih razmerah je zdravljenje dolgotrajno, zamotano in težavno, končni izid pa ni vedno uspešen in so pogosto potrebne še dodatne korekture. V vojnih okoliščinah je razumljivo zdravljenje daleč bolj zamotano in težavno.

V primeru uporabe jedrskega orožja v morebitni prihodnji vojni bi bile opekline poškodbe množične. Ta nevarnost bi zadela ne le pripadnike oboroženih sil, ampak tudi civilno prebivalstvo na vsem ozemlju dežele. Opekline bi bile najpogostejše poškodbe. Urediti problem tako velikega števila opeklin je silno težavno. Potrebna bi bila vrsta organizacijskih ukrepov, posebni materialni pogoji in specialno osebje.

Sanitetne ustanove, namenjene nujnemu zdravljenju bolnikov, ne bi mogle sprejeti niti manjšega števila dela teh poškodovancev. Zato bi bilo potrebno urediti posebne oddelke ali posebna središča. Kje postaviti taka središča, je težko reči: ali v naseljenih krajih ali daleč zunaj njih. V prvem primeru bi bilo nevarno, da bi bila središča uničena, še preden bi jih uporabili, v drugem primeru pa bi se sprožilo vprašanje množične evakuacije, ki je v takih okoliščinah ne bi mogli preprosto organizirati.

Zelo težavno bi bilo nadomestiti tekočine, beljakovine, soli, kar je prvi in najvažnejši ukrep pri zdravljenju hudih opeklin. Pomembno je tudi vprašanje antibiotikov. Opekline so zelo podvržene infekcijam, ki so zelo pogost vzrok smrti pri prostranejših poškodbah. Zato je potrebno dati takim ranjencem antibiotike čimprej po poškodbi. Izmed antibiotikov pridejo v poštev tisti s »širokim spektrom« delovanja, to je tisti, ki delujejo na večje število različnih klic. Tudi tukaj bi iz enakih razlogov kakor pri uporabi prej omenjenih raztopin morali dajati antibiotike skozi usta.

Slavko Tarman

Poziv na ponovno cepljenje proti gripi

Letos se je cepilo proti gripi le slabih 25 % zaposlenih v našem kolektivu. Ker je gripa spet pred vrati, kot ugotavlja dr. Milan Čeh v posebni prilogi »Zdravnik svetuje« (Železar št. 6 z dne 14. 2. 1969), je zdravstvena služba železarne Jesenice predlagala, da se cepljenje proti gripi ponovi.

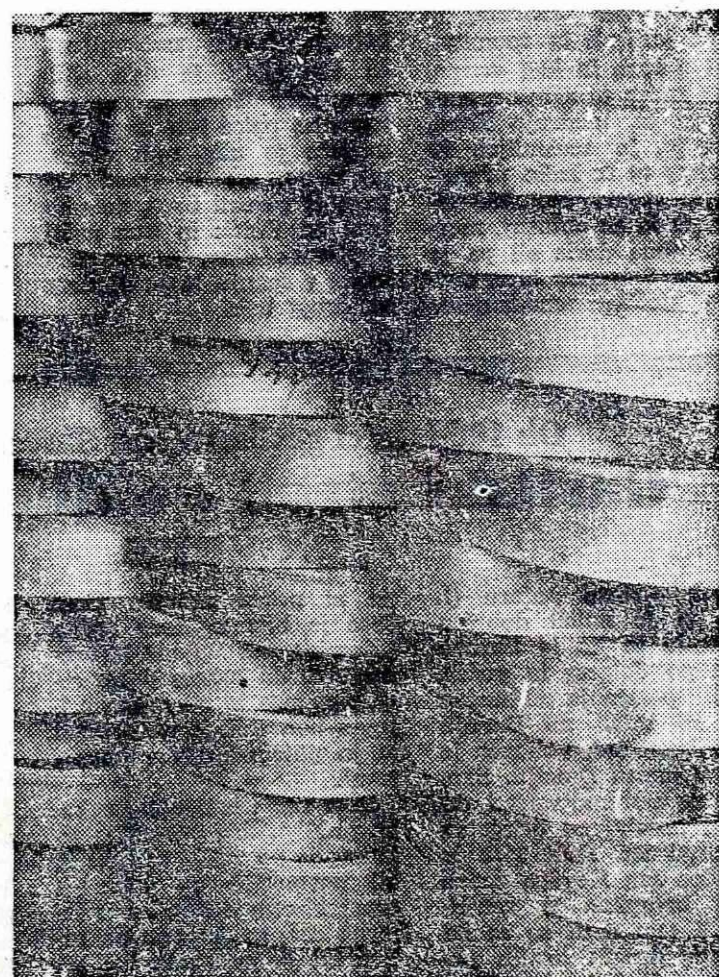
Pozivamo na ponovno cepljenje prvenstveno osebe, ki niso bile cepljene in tudi vse ostale, ki so že bile cepljene.

Prvo cepljenje bo 21. in 22. 2. 1969,

drugo cepljenje pa 7. in 8. 3. 1969.

Podrobnejši razpored je razviden iz okrožnice št. 3 z dne 17. 2. 1969, ki je bila poslana vsem obratom in oddelkom našega podjetja.

Zdravstvena služba
železarne Jesenice

Toplo valjani trakovi v adjustaži paličastega železa v valjarnih profilov.

Milan Fülle

V negotovost

Zajeda met Šito
glavo in malo
Mojstrovko pozimi

Ne vem, kolikokrat sva s Tonetom ležala v koči ali bivaku in čakala lepše vreme. »Vremena Kranjcem bodo se zjasnila«, sem stalno ponavljal Ribčevega Franceta, listal po knjigah in spominu, gledal v gore in klet vreme. Vedno znova in znova trdim, da boga ni, modruje Tone, če pa je, je neusmiljen in grd, sicer bi že kako pripravil lepo vreme. No, kar tako ga pa le ne obtožuj, morda pa nima deviz ali pa je poprečen Slovenec brez strica na stolčku, »modrujem«

in grizem trinajst let star sir. Potem se meniva o plezanju, on o Buhlu, jaz o Široki peči, on spet o zimskih vzponih, jaz o tistih plezarijah, ki sva jih opravila to poletje. Potem zadremjem, že šestnajstič ta dan. »Milan«, reče Tone in me potegne za palec leve noge, no, mogoče je bila tudi desna, ni važno, »se še spominjaš kako je govoril Uroš, ko smo tekli od Vratice in Rup proti Slemenu.« »Ja«, zagodrnjam napol v spanju in se obrnem na drugi bok.

»V tej zimi morata preplezati ta žleb,« nama je govoril Uroš in pokazal zajedo med Šito glavo in malo Mojstrovko. S Tonetom sva se spogledala in menila, da je vredno poskusa. Toda Uroš je že hitel in morala sva za njim. Njegovim nogam se je tako mudilo, da jih je še sam z največjo težavo dohajal. On za nogami, midva za njim, sapa za nama in s podrobnejšim ogledom stene ni bilo nič.

»Nikar ne hodita, saj je tak sneg, da nikamor ne prideta«, je trdil Mitja v Erjavčevi koči. »No, vseeno greva,« sva mu ugovarjala, saj sva zato prišla gor, pa tudi Uroš bi zmajal z letališčem in godrnjal: »Nema ništa, tako pa vaju nisem učil!«

Torej sva odšla! Počasi sva se zagrizla v strmino in po debeli, potni uri sva bila pod steno. Med potjo je Tone mislil, da je ameriški marinec in streljal je s fotoaparatom v vse, kar je bilo sumljivega.

Ura je bila deset, ko sva pričela s plezanjem. Nahrbtnik je bil občutno lažji, ker je bila kovačnica privezana ob najinih pasovih. Gre nama sila počasi, sipek sneg se nama udara do kolen, često precej čez. Tu in tam čutiva spodaj požled. Že prvi raztežaj se vleče v nedogled, kako bo šele z ostalimi. Ker sem se s prvim raztežajem precej namučil, prepustim ostale v spodnjem delu Tonetu. Verjetno si misli, da je krt ali pa vsaj rudar, ko rije v strmino. Prav pridno zabija kline, ker se boji p'azu. Pozna se mu, da je marčala lani na Slemenu marsikaj videl.

»Kdor se je podal na vojno, se mora borit,« pravi slovaški pregovor. Premišljuje to ljudsko modrost in rijem po kakih 55 stopinj nagnjenem žlebu. Prehod iz prvega dela grape je precej neroden, druga grapa je nekoliko bolj položna, še globlje se pogrezava v sneg. Nehote občudujem Šerpase izpod vršacev Himalaje, ki v takih razme-

rah nosijo tudi 40 kg tovore. Štiri ure sva se mučila za ta del smeri, sedaj se nama je utrgal film.

Pot nama je zapiral strm, leden kamin. Zaman praskam po kamenju in ledu, prvega skoka ne morem preplezati. »Kako kaže,« mi zavpije Tone. »Štopam« in »štopam«, pa nihče ne ustavi, treba bo kar peš,« pravim in se mu nasmehnem. Gledam steno in opazim poličko, ki vodi izpod kamina desno na raz. Tu bi še jeti* imel težave, bolje bo, da greva po polici, pravim. Torej, po polici Moralno oporo za to odločitev najdem v Uroševi misli: »Pleza se najprej z glavo, nato z očmi, šele potem z rokami in nogami«, in zabil sem klin. Da sploh lahko pridem na poličko, moram uporabiti stremena. Nekaj metrov napredujem razmeroma hitro, potem se ustavi. Stena nama je nastavila zanko. In prav je tako, zakaj če bi ne bilo težav, bi bilo bolje, da bi ostala v dolini in ne živela polnega življenja.

Razpoke so zelo slabe in skala krušljiva, oprimki in stope prevlečeni z ledom in požledom, zasuti s snegom. Polička je tako polna namečenega snega, da komaj vidim ven. S cepinom valim snežne gmote v dolino in si tako krčim pot. »Tone,« pravim, »če že nimaš špranj v nahrbtniku, pa mi daj vsaj nekaj oprimkov in eno dobro stopo.« On nima razumevanja za kubizem in le nekaj o mrazu zabruna v odgovor. Nekako sem se prebil skozi veliko snežno opast, zabil dober klin, se zavaroval in pričel vleči za vrh. Spoznam, da je to Sizičovo delo; vrh je primrznila na vponke.

Toliko izrazov iz seksologije še nikoli nisem slišal kot tisti trenutek, ko je Tonetova glava pogledala skozi tunel v opasti. Skoraj bi verjel, da je ginekolog. Zamenjava se na stojišču in zaženem se v poledenel raz. Vem, da ne morem ničesar prehiteti, edino smrt. Lezem sila počasi, ko visim na rokah

in trebuhu v gladkih ploščah, se mi spet utrga film. Ne vem, kako naj grem naprej, le Uroševih besed se spominim: »Kot afne ne boste nikoli plezali, ste praneumni za to. Dober alpinist mora nekaj vedeti!« In še: »Gora vzgaja, kdor se ne da vzgajati, se uniči sam, ali pa ga kruto in neusmiljeno uničijo one.«

Počasi se spustim nazaj na mini poličko, mrak pa na steno. Tako gledam proti vrhu in razmišljam o Cassinu, Buhlu, Bonattiju, Jugu ter spoznam, da se s spoznavanjem alpinistične zgodovine in kozmopolitizmom sicer veliko doseže, teh plošč pa se vseeno ne da preplezati. Še enkrat poskusim in uspem. Res ni bilo elegantno, pa kaj, da sem le čez.

Počasi hitim proti vrhu. Vem, da ni daleč, kajti veter odnaša najine klice kot klice umirajočega v puščavi daleč v svet.

»Konec vrvi,« pravi Tone. Zabijem zadnji klin in varujem, da pride do mene. Tako naju zebe, da še govoriva ne, le z zobmi šklepetava. Tone mi da še dva klina in tako oborožen se zaženem v strmino. Poskušam zabiti klin, pa mi odleti v temo. Torej, preprosto plezanje! Precej časa traja, da dosežem široko, močno zasneženo polico. Za bivač bo kar primerna, le opreme nimava.

Varujem in Tone leze k meni. Ko mi udari v obraz veter s snegom, opustim misel na bivač in vem, da morava priti za vsako ceno iz stene.

Uroš pravi: »Nikoli ne smeš čakati, kaj bo. Če se kar grizeš, ven moraš priti.« Zdajci se izza oblaka prikaže luna in razlije srebrno svetlobo po steni, v meni pa podkrepi misel na nadaljnje plezanje.

»Kaj je bilo, da se je vrh tako sunkovito napela,« ga vprašam, ko pride do mene. »Ja, z dvema oprimkoma nenkrat sem se udaril po glavi, pa me je odneslo.« »No,

nič...
va...
prej...
Nisr...
nisva...
štiri...
imela...
metr...
S di...
stvom...
klin...
ga p...
si z...
seže...
skriv...
odhla...
je tu...
nilo...
svetlo...
nah...
la ka...
sem...
prvi...
se je...
že r...
prav...
vsaj...
Ne p...
va m...
več...
nila...
uživa...
trenu...
tere...
ljenje.

Zimski...
skovalc...

Ob 100-letnici gasilstva na Slovenskem Gasilski stroji po dunajskem požaru

Po dunajskem požaru (l. 1276), ki je uničil dobršen del mesta in ko je Evropa gorela po dolgem in počez, zaradi požiganja hunskih hord, so izdali na Dunaju prvi požarni red. Veljaven je bil le v mestu Dunaju. Skoraj pa ne moremo verjeti, da je bila pozabljena brizgalna nad tisoč let. Leta 1672 je Holanec Jan Heyden znova izumil brizgalno z vetrnikom. V tem času so se na različnih drugih krajih pojavljali tudi drugi izumitelji brizgalnic, do prave veljave

pa ni prišla nobena. Tiste čase je bila uvedena ročna brizgalna, sestavljena iz bronaste 60 do 100 cm dolge cevi, v katero je bil drsno prilegan bat. Bat je vodo sesal in jo potem sunkoma izmetaval.

Prva večja brizgalna, nekaka predhodnica poznejših izumov, je bil veliki valj, ki je bil postavljen na voz. Na enem koncu je bila dolga iztočna cev, na drugem pa ročica, ki je potiskala bat po valju in tako iztiskala vodo v iztočno gibljivo cev. Vodo

so morali donášati v valj s posodami. Izumitelj te brizgalne je bil Francoz Jakob Bessoni iz Lyona leta 1578.

Nekako sto let po izumu Bessonija je v Nürnbergu, šestletar po poklicu, Johan Hautsch izumil težko brizgalno. Valj je bil ležeč in pritrjen na nekakšne sani. To brizgalno so prevažali s parom konj, poganjalo pa jo je 28 mož. Vodni curek iz te naprave je dosegel višino od 80 do 100 čevljev. Leta 1688 pa so v Strassburgu na-

pravili prvo brizgalno s končno stoječimi valji.

Vse te brizgalne so sicer imele gibljive iztočne cevi, niso pa imele vetrnika in cevi za sesanje in iztok iz konoplje. Izum Jana Heydena je bil za tiste čase imeniten. Spoznal je namreč, da gibljiva cev, ki se je le sukala, ni uspešna pri gašenju in da jih cevi iz usnja ali konoplje daleč prekašajo. Z vpljavo teh novih cevi je gibljiva cev iztoka, ki je bila iz bron, medenine ali železa, povsem izgubila svojo veljavo. Kljub temu pa so jo v nekaterih krajih uporabljali še celih 200 let. Cevi iz jadrovine in konoplje so bile šivane, usnjene pa so tudi

šivali ali pa so bile zakovane.

Kdo pa je izumil cevi iz konoplje brez šiva, ni znano. Vemo pa, da so bile take cevi že v rabi leta 1720. Prve konopne cevi so bile narejene še zelo površno, toda imele so nizko ceno, bile so lahke in priročne, vzdrževanje pa enostavno. Zaradi vseh teh lastnosti so kaj kmalu izpodrinile usnjene cevi. Leta 1847 je izumil Hanoverčan Beuringer z gumijem prepirane konopnene cevi, ki pa so se do današnjih dni znatno izboljšale. Tudi sesalo in sesalne cevi so Heydnov izum, eden največjih napredkov brizgalne. Na sesalno grlo brizgalne je pritržil cev, ki jo je potegnil do vode.

Na kon...
trjena...
nega...
bilo...
ča in...
no viš...
zgalna...
kozami...
uporab...
renu, a...
Drugač...
našati...
drugo...

Ko je...
mil, j...
da se...
žarov...
priprav...
itd. od...
do sred...
stveno...
Opaziti...
delavo...

nič h... pravim, »ali bo-
va, »ali greva peš na-
prej...»

Nisva niti »štópala« niti
nisva peš. Kar po vseh
štirih lezla, pa še sva
imela dve. Toda le nekaj
metrov že sva na vrhu.

S istimi zadovolj-
stvom abijem še zadnji
klin, na varovanje, le ker
ga nisem mogel. Potem
si z učenim zadovoljstvom
seževa premle roke, se
skrivno nasmehneva in
odhaja v dolino. Tačas se
je tudi bo popolnoma zjas-
nilo in zarki so najina
svetloba zasneženih ves-
nah. Čemo sva pospravljala
kar ed potjo in rekel
sem: »Jš, tak je bil najin
prvi zski vzpon.« »Veš,«
se je smehnil Tone, »pa
že rajezam poleti, pa če-
prav jet metrov snega, je
vsaj daljši.«

Ne prava več, sestopa-
va mo. Trenutek je pre-
več enen, da bi ga skru-
čila zadičenjem. Človek,
iživaj nutek, iz tisočeri-
renutki si stki pesem, ka-
ere mija bodi tvoje živ-
jenje.

Pred Erjavčevo kočjo sva se
zadnjič ozrla v gore. »Vidiš,
nebo je tako globoko in pol-
no zvezd, midva pa nisva zna-
la izkoristiti priložnosti,« pra-
vi Tone. »Kakšne,« ga začu-
deno pogledam. »Poglej,« mi
pokaže v nebes, »tisto je ma-
li voz, midva pa sva sestopa-
la kar peš.« Spet nasmeh
in vstopiva. Ko se duri za
nama zapro, že nisva več ti-
sto, kar sva bila trenutek
prej.

Trinajst ur že nisva jedla.

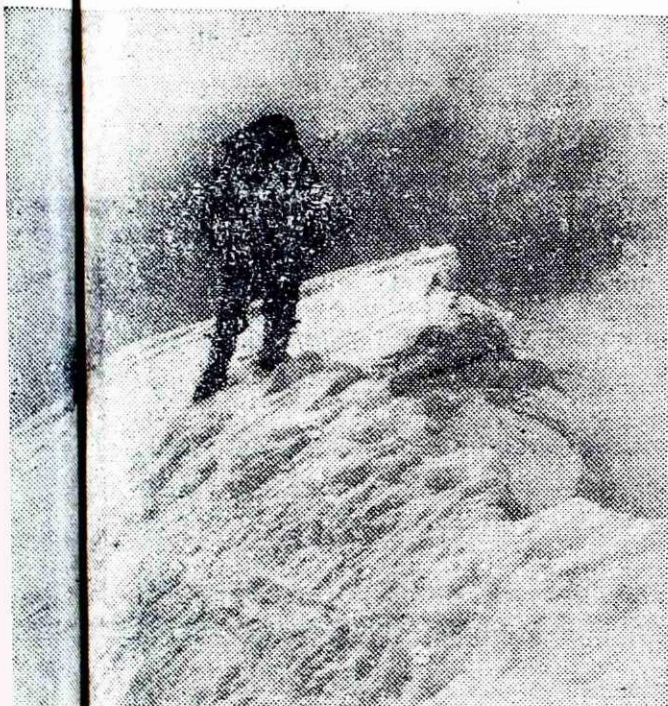
***

25. 1. 1969 plezala Tone Ža-
gar in Milan Fülle, AO Jese-
nice.

Višina stene 250 m, čas ple-
zanja 11 ur.

OPIS: Vstop 100 m levo od
normalne poti na Mojstrov-
ko, levo od velike luske. Po
grapi na vrh luske, potem
prestop desno v drugo gra-
po in po njej do pod strme-
ga kamina. Izpod kamina po
polici desno na raz in po
njem na rob stene.

* — neznanó himalajsko
bitje

mski oni v zasnežene in v led ukovane gore nudijo obi-
ovalce zreden užitek.

a končev je bila pri-
jena leta vreča iz moč-
ga pla. V ta lij pa je
lo trebaliati vodo. Vre-
in četa morali biti ved-
višje, pa je stala bri-
alna, morali so jih pa s
zami. Naprava je bila
orabna na ravnem te-
nu, ali z brega navzdol.
ugače morali vodo do-
šati a jo dodajati z
ugo bialno.

Ko je eden vse to izu-
l, je sem resno trdil,
se neba več bati po-
ov in bodo vse druge
iprave so lestve, kavlji
odp. Od Heydna pa
sred. stoletja se bi-
eno nič spremenilo.
aziti je trpežnejšo iz-
avo. Še izboljšave, pa

tudi lepše so vse izdelovali.
Drugo polovico 19. stol. se
smatra že kot moderno do-
bo gasilstva. Takrat so se
začela ustanavljati tudi prva
gasilska društva. Veliki po-
žari, ki so se vrstili od srede
19. stoletja, so pokazali, da
se kaj malo skrbi za požar-
no varnost. To je pa bil tudi
povod, da so se začela usta-
navljati gasilska društva in
poklicno gasilstvo. Prvo to-
varniško gasilstvo je bilo
ustanovljeno v Schwazu na
Tirolskem 1831. leta. Prvo
prostovoljno gasilsko društ-
vo pa v Reichstadtu na Če-
škem 1851. leta. Temu zgledu
so sledila tudi druga mesta
in vedno hitreje je raslo šte-
vilo gasilskih društev.

Glan

Miha Klinar: LUCI V SIVEM MESTU ● Miha Klinar: LUCI V SIVEM MESTU ● Miha K

58.

»No, v tem se tudi sedanji ne razlikujejo od
Zabreta. Ko smo pokopavali Kosirnika, Tinetovega
očeta... pa saj se še spominjate,« bi Vreg rad
prekinil ta pogovor, a mu Lužar, France in drugi,
ki so bili pri Kosirnikovem pogrebu, samo pritr-
dijo, nato pa vnovič poslušajo Tomaža, ki je s
svojim pripovedovanjem o takratni nesreči in ta-
kratnih rdečih pogrebi izgubil za trenutek nit
pripovedovanja.

A kaj ko je tudi to povezano s kaplanom Za-
bretom, pravo predpodobo sedanjega bojevitiga
kaplana Kreuzmanna.

»Tak je bil torej ta gospod?«

»Tak! Sovražil je vse, kar ni bilo »črno«. Mi sicer
takrat nismo veliko pisali o njem. Če se ne mo-
tim, smo njegov bes na »rdeče« pogrebe samo ome-
nili in ga spomnili, da nam je zaračunal višjo po-
grebno tarifo, kakor je bila določena. In tudi ta-
krat po omenjeni nesreči v predoru in pogrebu
smo ga v posebnem članku spomnili, da je s svo-
jim govorom opljuval nesrečne žrtve in da bi kot
duhovnik moral poznati malo bolj krščanski nauk
o ljubezni do bližnjega in pokazati vsaj z beseda-
mi sočutje do žrtev in njegovih svojcev, če je že
v srcu ni čutil. Drugače pa ga nismo napadali niti
mu vračali psovka, s kakršnimi nas je napadal in
izzival on. Zakaj bi se človeška pamet kregala s
črno sfanatizirano neumnostjo? Zato pa se mu ni
pustil blatiti »Narod« in krajevni »Narodov« poroče-
valec, ki je odkril Zabretovo nagnjenje do neke
cerkvene pevke, hčerke znanega trgovca, ki je
kasneje prišel na kant zaradi goljufij in špekula-
cij. O njej in kaplanu so veliko šušljali, vendar
so o tem lahko v »Narodu« samo namigovali, zalo-
titi pa previdnega kaplana niso nikoli mogli, dokler

SIVO MESTO

ga prav po tistem filmu, po katerem je gospod
najprej odločil, da Jud lahko film predvaja, če iz-
loči zadnji film, ker bi parjenje severnih jelenov
moglo prebuditi v gledalcih nizke strasti in jih
podžigati k nečistemu grehu, potem pa zapustil
restavracijo in odhmel k pevskim vajam, poslal
pevke domov, češ da jih je premalo, da bi začeli
vaditi novo pesem. Pridržal je samo »sloopevki-
njo«, kakor je to zapisal »Narod«, sveda sam,
brez organista, nato pa odšel z njo na pokopali-
šče, ne da bi opazil treh senc, ki so ga spremljale
in potem prisostvovala ljubezenski igri in kaplano-
vim nizkim strastem, ki jih je v gospodu najbrž
povzročilo predvajanje gibljevih podob o parjenju
severnih jelenov, dokler nekdo ni prižgal sveče in
s sveto grozo v srcu opazil bojevitiga gospoda ka-
plana v divjem objemu s svojo najmilejšo pevki-
njo, hčerko znanega trgovca, kakor je objavil »Na-
rod« in podčrtal, da doslej ne bi nihče verjel po
gospodovih pridigah in pisanju v »Slovencu«, da je
tudi gospod kaplan »kravav pod kožo« in občutljiv
za zapeljive ude njegove najbolj cenjene in mno-
gokrat drugim dekletom v zgled stavljenega mile
pevkinje.«

»Pa kaplan ni tožil?«

»Ni si upal.«

»Potem so ga suspendirali?« vprašuje Tone.

»Kje neki? Tako bojevit kaplan bi bil prevelika
izguba za cerkev.«

»Toda vsa dežela je lahko brala o tem.«

»Lahko. A verniki, kamor je škof za nekaj let
premestil bojevitiga kaplana, niso verjeli, če so
sploh brali. Škof ga je poslal v faro, kjer »Naroda«
ne bere niti učitelj...«

Videti je, da bi Tomaž rad prešel na resnejše
stvari, na tisk, ki ni vselej tako splošno propa-
gandno, informativno in bojno sredstvo, kakor vo-
ditelji političnih strank radi mislijo. Prej je sred-
stvo za utrjevanje političnega razdvajanja in stran-
karskega hujškašva.

»Ne samo zagrizen, marveč tudi povprečen kle-
rikalec ne bo nikoli segel po kakem drugem časo-
pisu kakor klerikalnem. In prav tako povprečen li-
beralec ne bo prebiral »Slovenca«, »Domoljuba«. To
politični čredniki prav dobro vedo in seveda
tudi pridno izrabljajo, da bi »črede«, ki jo pri
volitvah potrebujejo, ne izgubili. Ko bi navaden
povprečen človek večkrat listal po obeh političnih
glasilih, bi kmalu opazil, da stranki, ki se med
seboj navidezno sovražita na življenje in smrt, le
nista tako različni in da sta si čudno enaki in enot-
ni pri zatiranju napredne delavske misli in giba-
nja. To je razredna enotnost meščanskega razre-
da in meščanskih strank, ki potrebujejo politično
mnogoterost prav zaradi cepljenja deavskih in
drugih delovnih množic, da jih ne izgube. V tisku
in javno se medsebojno napadajo in psujejo, v re-
snici pa so meščanski politiki in njihovi kapitali-
stični podporniki razredno enotni. Že mnogokrat
so to pokazali z dejanji. Ko bi delavci in drugi de-
lovni sloji prišli do take akcijske enotnosti proti
delodajalcem in meščanski politiki v boju za svoje
interese, bi ne bilo treba na revolucijo čakati v ne-
dogled, kakor čakamo. Potem bi delovni ljudje ne
bili več rep meščanskih glav, rep, s katerim ople-
tamo drug po drugem in se razbijamo, marveč bi
prišli do svoje lastne glave, s katero bi mislili...«

Koraki, ki jih je slišati na stopnicah v pododer,
prekinejo Tomaževe besede. Kmalu potem se od-
pro vrata in v prostor stopijo mladi ljudje, glasni
in polni vtisov nad »čudežem«, kakršen je zvočni
film.

»Saj ne zamerite, Vreg,« Tine ne more več str-
peti. »Pozno je. Domov moram. Mama je prav go-
tovo vsa v skrbeh.«

Toda Tine ne misli na mamo, marveč na Adelo.
»Prav, Tine! Danes ni bilo tako, kakor je na-
vadno. Preveč smo klepetali o nepotrebnih stva-
reh,« pravi Vreg in zakliče za Tinetom: »Mami
povej, da jo v katkem obišče Ando.«

Toda Tine ga ne sliši več, marveč se poganja
v skokih po stopnicah, dokler ni zunaj.

Izpred kina se še odteka reka ljudi, toda Adele
ni več.

»Zamudil sem,« se jezi Tine nase, ker je tako
dolgo ostal tam spodaj.

In zdaj bo moral domov.

Doma pa bo vrtala vanj mama, kje je hodil.

Zato Tine še ne bo šel domov. V mesto bo šel.
Za Ando.

In res hiti.

Na upravnem poslopju industrijske družbe po-
gleda na uro.

»Kaj? Šele pol desetih?« ne more verjeti. »Je bil
film tako kratek?« hiti naglo proti postaji za ljud-
mi, dokler pred zaprtimi lesenimi stojnicami na-
sproti postaje ne zagleda tik pred seboj Adelo v
gruči fantov in deklet njegovih let.

Poleg Adele stopa drug fant, v katerem Tine
prepozna pomočnika iz Čupnikove ključavničarske
delavnice.

Pa ne da bi tudi ta gledal za Adelo?

»Prav lahko,« stisne Tine pri srcu.

Rad bi izrinil iz sebe ljubosumje, ki se ga loteva.

»Zaposlen je,« ga meri s seboj.

Zaposlenost govori v pomočnikov prid.

In tudi v taki beraški bajti ne stanuje, kakor
morata stanovati on in mama, se Tine nenadoma
čuti manjvrednega pred pomočnikom, ki sicer ne
zasluzi kaj prida, vseeno pa ima zaposlitev in vsak-
danji kruh.

Tako se Tine tihotapi za gručo in se pomiri
še, ko se od nje loči prav fant, v katerem je
sumil tekmeča.

»Ne more je imeti rad, če je ne spremlja do
Čupnika.«

Zdaj bi Tine najraje prehitel gručo v pričako-
vanju, da ga bo Adela zagledala in ga poklicala.

Toda, ali bi ga res?

»Bogve?« ni Tine povsem gotov.

Bi se ji približal sam?

»Najbrž bi ji ne bilo prav. Sram bi jo bilo
pred drugimi.«

Sram? Ga nocoj ni nagovorila sama?

»Že. Toda pred dekleti bi ji bilo nerodno.«

Zato je bolje, da se umakne in ji ne pokaže, da
hodi za njo.

Sicer pa je že prepozno.

Zadnji čas je, da pohiti in se vrne domov.

»Mama bo prav gotovo sitnarila.«

Miha Klinar: LUCI V SIVEM MESTU ● Miha Klinar: LUCI V SIVEM MESTU ● Miha K

Člani krajevnne organizacije ZZB NOV Plavž o svojem delu

V soboto, 15. februarja je bila v sejni dvorani Sob Jesenice redna letna konferenca krajevnne organizacije ZZB NOV Plavž. Udeležba članov je bila dobra, saj je bila skupščinska dvorana polno zasedena.

Konferenci sta prisostvovala Franc Konobelj - Slovenko, predsednik občinskega odbora ZZB NOV Jesenice in Genica Arh, predsednik KO SZDL Plavž. Po poročilih predsednika KO ZZB NOV Plavž Staneta Križnarja, tajnika Franca Stareta in blagajnika Petra Beguša se je razvila koristna in dokaj živahna razprava. Načeta so bila nekatera aktualna vprašanja, ki so tako ali drugače prisotna in bodo terjala še določene napore, da bi se njihovo razreševanje ugodno odvijalo.

Govorili so o nekaterih nalogah, ki bodo zahtevale politične aktivnosti. Te se nanašajo na bližnje volitve odborov v Sob Jesenice in volitve poslancev v republiško ter zvezno skupščino.

Poleg teh aktivnosti so omenili pomembna praznovanja v letošnjem letu. V maju je predvidena proslava 50-letnice ustanovitve KPI, ki bo verjetno v Završnici. Sredi leta bomo praznovali stoletnico železarne Jesenice. V jeseni pa bo praznovanje 25-letnice ustanovitve Jeseniško-bohinjskega odreda. Vsa ta praznovanja bodo terjala določene organizacijske priprave in napore. Pri teh bodo sodelovali tudi člani borčevske organizacije.

Zadržali so se na nerešenem vprašanju internirancev. Poudarili so, da bi se moralo ugoditi upravičenim zahtevam o priznanju dvojnega štetja v delovno dobo za one internirance, ki so bili v najtežjih in najbolj zloglasnih taboriščih. Ta zahteva se ponavlja iz leta v leto, rešitev pa se odlaga, kar ustvarja upravičeno nezadovoljstvo prizadetih tovarišev.

Tehtna razprava je bila o položaju in nalogah muzeja. Nekaj govornikov je dovolj argumentirano postavilo zahtevo, da se mora muzej delavskega gibanja in NOB razviti in izpopolniti v skladu s pomembnim deležem, ki so ga dale Jesenice. To vprašanje bi bilo rešljivo z adaptacijo bivše Kosove graščine. Na eni zadnjih sej Sob Jesenice so sklenili, da se omenjena graščina preuredi v ta namen, ko bodo na voljo potrebna sredstva.

Centralni spomenik padlim borcem na Jesenicah je pogosto predmet razprave. Tudi borci s terena Plavž so govorili o tem spomeniku. Večina je bila mnenja, da bi bilo prav, bi izvedli ustrezno anketo, pa tudi z urbanisti bi se morali pogovoriti. Resnično je že skrajni čas, da se to vprašanje ustrezno reši.

Poleg nekaterih vprašanj, ki so jih še obravnavali, so ob koncu sklenili, da bo vsak član prispeval 1 N dinar za nabavo novega prapora.

Izvolili so tudi 15-članski novi odbor in tri članke v nadzorni odbor. V novi odbor bodo naknadno vključili še predsednika in tajnika komisije za internirance in izseljence spričo obsežne problematike na tem področju dela.

Taborniki pripravljajo obračun svojega dela

Približno leto dni je minilo od zadnjega občnega zbora Zveze tabornikov občine (ZTob) Jesenice, ko se je spet treba pripraviti na pregled lanskega leta, ob enem pa naznačiti smernice za letošnje leto. V kolikor bodo pridni kot preteklo obdobje, se jim ni treba bati bodočnosti. Osmič so osvojili »Partizanski trak«, ki pomeni eno najvišjih taborniških odlikovanj za aktivno delo oziroma za število udeležencev na akcijah, tekmovanjih ipd.

Naj naštejemo le nekaj glavnih akcij, ki imajo levji delež pri končnem uspehu: smučarsko tekmovanje na Popovi Šapki — državni prvaki, veleslalom v Idriji — republiški prvaki, pohod ob »žici okupirane Ljubljane« — ena izmed najštevilnejših ekip, pohod na Sutjesko — najbolj odlikovana enota in posebej pohvaljena. To so najlepši uspehi preteklega leta, udeležili pa so se tudi pohoda na Stol, medtem ko so bili skoraj vsak teden na terenu. Današnji čas, ki razvija škodljivi individualizem, nalaga tabornikom še posebej odgovorne naloge: združevati mlade ljudi v skupine, razvijati humane odnose, jih voditi v prirodo na smučanje, plavanje, izlete in sprehode, hkrati pa razviti športni tekmovni duh.

V današnjem času marsikomu ti poslednji stavki zvenijo kot idealistične fraze, po drugi strani pa kopičijo pritožbe nad dolgočasjem. Vsekakor taborniška organizacija ni izolirana od tega dogajanja in se skuša s svojim delom čim bolj prilagajati željam in hotenjem mladim, predvsem pa našim splošnim družbenim smotrom — pomagati pri rasti zdrave socialistične osebnosti. Letni obračun tabornikov bo prav gotovo lahko

služil za zgled tudi nekaterim drugim organizacijam, ki v občini delujejo z enakim poslanstvom, vendar z veliko slabšimi rezultati dela.

Jože Jekler

Občni zbor gasilcev v novih prostorih

V nedeljo popoldan so se zbrali člani gasilskega društva Koroška Bela na občni zbor, ki je bil prvič organiziran v prostorih, ki so jih uredili v lanskem letu. Poleg članov društva so se občnega zbora udeležili tudi predstavniki sosednjih gasilskih društev in tov. Kejžar, ki je zastopal občinsko gasilsko zvezo.

Iz poročil, ki so bila sicer kratka pa vendar dovolj jedrnatna ter razprave povzemamo, da je UO društva v minulih mandatnih dobi posvetil vso pozornost zaključnim delom pri izgradnji gasilskega doma. Tam, kjer je stal lesen gasilski dom, so leta 1963 sezidali novo stavbo, lani pa so lepo uredili notranjost zgornjih prostorov, medtem ko je bil prostor za orodje usposobljen že prej.

Akcija za obnovo gasilskega doma je trajala več let in so jo množično podprli tudi občani na Koroški Beli ter prispevali svoj delež, tako da je UO društva lahko izpeljal nalogo do kraja. Tako se je gasilec na Koroški Beli izpolnil želja, ki je stara toliko kot samo društvo. Odslej bodo lahko organizirali v novih lepo urejenih prostorih predavanja, tečaje, seminarje, občne zbornice in družabne večere.

Med osrednjimi nalogami, ki jih bo moral UO društva opraviti v prihodnji mandatni dobi, je pridobitev k sodelovanju mladih članov. Po-

Finžgarjeve bralne značke tudi v Mojstrani, Žirovnici, Kranjski gori in na Koroški Beli

O podelitvi Finžgarjevih bralnih značk na obeh jeseniških šolah smo pisali že v prejšnji številki Železarja. Objavili smo tudi skupno število podeljenih Finžgarjevih bralnih značk za občini Jesenice in Radovljica. Med tednom smo prejeli še nekaj podatkov o Finžgarjevih bralnih značkah, ki so jih podelili na osnovnih šolah v Kranjski gori, Mojstrani, Žirovnici in na Koroški Beli. Na osnovni šoli v Mojstrani so imeli podelitev Finžgarjevih bralnih značk združeno s praznovanjem slovenskega kulturnega praznika. Poleg učencev se je proslave udeležilo tudi nekaj odraslih.

Podelili so 12 bronastih, 10 srebrnih in 4 zlate bralne značke.

V Kranjski gori se je za Finžgarjevo bralno značko potegovalo 14,8% vseh učencev na osnovni šoli. Razdelili so 23 bronastih, 7 srebrnih in 14 zlatih bralnih značk. Tudi v Kranjski gori so imeli šolsko proslavo ob kulturnem prazniku. V Žirovnici so podelili bralne značke ne samo obletnico smrti njihovega rojaka dr. Franceta Prešerna. O velikem pesniku je govoril Mirko Ipavec, drugi del programa pa so izvajali jeseniški ženski, moški in mešani pevski zbor pod vodstvom prof. Milka Škoberneta. Na programu so imeli tudi pesmi na Prešernovo besedilo. Kljub slabemu vremenu je bila letošnja proslava v domu na Breznici lepo obiskana. Po uvodnem programu, v katerem so z recitacijami sodelovali tudi učenci osnovne šole, so podelili 35 bronastih, 23 srebrnih in 7 zlatih bralnih značk.

Na interni šolski proslavi so podelili Finžgarjeve bralne značke tudi na osnovni šoli Koroška Bela. Podelili so skupaj 55 Finžgarjevih bralnih značk, od tega 29 bronastih, 14 srebrnih in 12 zlatih. Na proslavi, ki je bila organizirana v počastitev slovenskega kulturnega praznika, je sodeloval tudi pionirski pevski zbor pod vodstvom Ljubice Mali ter recitatorji.

-or

-or

Naši najmlajši bodo kmalu zamenjali najboljše

Preložen pohod na Stol

Zaradi obilice snega je spominski pohod na Stol, predviden za 22. in 23. februarja

PRELOŽEN

na 8. in 9. marca.

Preprečimo katastrofe

Obilne snežne padavine, ki so padle v zadnjih dneh, so povzročile marsikateri problem in tudi nevarnost. Prav zato se je v torek zjutraj sestel štab za varstvo pred naravnimi in drugimi hudimi nesrečami pri Skupščini občine Jesenice. Ugotovili so, da obilne snežne padavine, predvsem pa morebitno deževje, lahko predstavljajo resnejšo nevarnost za družbeno in ostalo premoženje, posredno pa lahko ogrozijo tudi človeška življenja. Vsi smo dolžni, da preprečimo nevarnost, ki jo predstavlja sneg na strehah in da pripravimo vse preventivne ukrepe za preprečitev nadaljnjih nevarnosti, ki jih še lahko pričakujemo.

Štab posebej opozarja tudi na dosledno izvajanje 8. člena odloka o javnem redu in miru občine Jesenice, ki je lani izšel v Uradnem vestniku Gorenjske šte. 7-84/68. Omenjeni odlok določa, da so lastniki, upravljalci, ali najemniki nepremičnin ob javnih cestah dolžni s pločnikov, hodnikov, cestnih jarkov in kanalizacijskih požiralnikov odstraniti sneg, odstraniti morebitni snežni

plaz, ki pade s strehe, poskrbeti za snežne ščitnike na strehi ter v zimskem času posuti poledenele pločnike in hodnike. Za ugotavljanje stanja in preventivno ukrepanje so opozorili vse reševalne enote za izvajanje ukrepov varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami v delovnih in drugih organizacijah ter krajevnih skupnostih. Med preventivnimi ukrepi je na prvem mestu zahteva, da se odstrani sneg s streh in drugih mest, kjer lahko pride do nesreče. V primeru nesreče pa so reševalne ekipe dolžne takoj pričeti z reševanjem. Komisija štaba za varstvo pred naravnimi in drugimi hudimi nesrečami pri Sob Jesenice bo tudi kontrolirala, kako občani, delovne organizacije in drugi izpolnjujejo občinski odlok in ostale zadolžitve.

NA DNEVNEM REDU PISMO SLOVENSKEH ŽELEZARN

Danes, 21. t. m. ob 18. uri bo seja sveta za gospodarstvo pri Sob Jesenice, na kateri bodo v edini točki dnevnega reda obravnavali pismo slovenskih železarjev, ki so ga osnovne organizacije sindikata železarn Jesenice, Ravne in Štore poslale republikemu svetu Zveze sindikatov Slovenije. V njem pišejo o ekonomskem položaju slovenskih železarn. V pismu ponovno opozarjajo na težaven položaj in probleme ter predvsem ugotavljajo, da so bila vsa prizadevanja in vse akcije vseh treh kolektivov do sedaj brezuspešne. Pismo je bilo v celoti objavljeno v letošnji 4. številki Železarja 31. januarja.

L. T.

Ali se res ne more preprečiti tako barbarstvo?

Iz dneva v dan človek, ki hodi skozi nov predor na Jesenicah, ki vodi Podmežakljo, zaprepaščen opaja, kakšno škodo na pločniku za pešce povzročajo neznanzi, ki ne zaslužijo drugega naziva kot barbari. Uničevanju zaščitnih žičnih mrež neonskih svetilk na stropu predora, se iz dneva v dan v večjem obsegu pridružuje uničevanje železne ograje, ki ločuje prehod za pešce od cestišča. Lično izdelana železna ograja je na nekaterih mestih popolnoma uničena. Nekateri posamezniki preizkušajo svoje fizične sposobnosti s kravljenjem in izvlečevanjem železnih palic iz ograje in moram priznati, da je za to potrebne precej fizične moči, kar obenem dokazuje, da to delajo odrasli ljudje!

Denar za obnovo ograje bo potrebno odmeriti iz občinskega proračuna, ki pa se oblikuje iz dohodkov občanov. Ravno zato bi morali biti občani ob tem bolj prizadeti in zlikovcem stopiti na prste ali jih prijaviti pristojni službi (prvo bo veliko težje, ker to ne počenjajo trezni ljudje, če pa so trezni, pa niso nor-

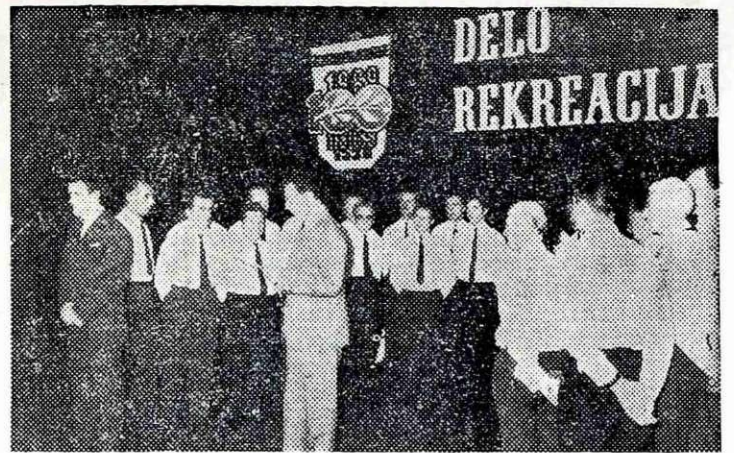
malni). Za uničevanje družbene premoženja pa bi se morali pozanimati tudi organi Milice in njihova imena javno objaviti.

Uvedba bonov v privatni gostilni

Svojstveno »pridobivanje« gosov so uvedli v privatnem bifeju A. Perkolič na Cesti železarjev 22. Gostje namreč lahko ob izplačilih v Železarni, ali drugje, že v začetku meseca ali kadarkoli v mesecu kupijo za denar bone, s katerimi potem lahko koristijo usluge bifeja prek celega meseca (seveda, če jim bonov preje ne zmanjka). Razumljiv bi bil navdih lastnice, če bi boni, seveda z določenim popustom, veljali samo za hrano. Pa ni tako — bone v veliki meri koristijo za alkoholne pijače in to predvsem delavci iz samskih domov. Če je to zakonito, ali ni, naj presodi pristojni organi. Človeško gledano pa to ni niti humano niti trgovsko pošteno. Poseben problem pa seveda to predstavlja za vse tiste, ki se aktivno borijo proti alkoholizmu, ker tak način ljudi dobesedno zavaja k alkoholizmu!

Misel

Usmiljenje je navadno čut za naše lastne težave v težavah drugih ljudi; je spretna slutnja nesreč, ki bi nas utegnile doleteti; drugim pomagamo zato, da bi si zagotovili njihovo pomoč ob podobni priložnosti; in usluge, ki jim jih izkazujemo, so pravzaprav dobrote, ki jih sami sebi vnaprej naklanjamo. La Rochefoucauld

Moški zbor jeseniških jeklarjev vabi v svoje vrste še druge sodelavce iz naših obratov

Zdravnik svetuje

Alkohol in zdravila

Vrnili ste se domov iz družbe s prijatelji, v kateri ste »mešali« pijače. Da bi pregnali glavobol, ste vzeli aspirin in še tableto za uspanje...

Po vsem svetu se danes povečuje potrošnja različnih medikamentov, vzporedno s tem pa tudi alkoholnih pijač. Medtem pa zelo malo ljudi ve o tem, kaj se dogaja v telesu pri istočasnem uživanju alkohola in zdravil.

Proučevanje tega vzajemnega delovanja izhaja iz novejšega časa. Narejeni so poskusi na laboratorijskih živalih, da se prouči delovanje zdravil za umirjanje in alkohola. Na večjem številu prostovoljcev je izvršeno delovanje luminala (praški za pomirjenje živcev in uspanje) in alkoholnih pijač.

Rezultat teh raziskovanj je pokazal veliko zmanjšanje delovne sposobnosti, koordinacije gibanja in sposobnosti presojanja. To se je odražalo polnih 24 ur, če je poizkusna oseba popila samo pol litra piva. Večina poizkusnih oseb ni bila sposobna opravljati z vozilom. Isti rezultati so doseženi s kombinacijo alkohola in fenacetina — zmes vseh kombiniranih praškov proti glavobolu (vzporedno rečeno, fenacetin poškoduje rdeča krvna telesa in povzroča glavobol.).

V laboratorijih je ugotovljen tudi način istočasnega delovanja barbitalov (luminal in ostalih) in alkohola. Normalno v organizmu fermenti (encimi) razkrajajo alkohol na ogljično kislino in vodo, sestavine, ki niso škodljive za telo. Ta proces se vrši v jetrih. Medtem elementi barbiturata naredijo te fermente neaktivne in se alkohol ne razkaja, temveč se kopiči. Pride do zastrupljanja, ki se med ostalimi manifestira v znižanju telesne temperature in v dihanju, kakor tudi v motenjskem delovanju srca.

Nekatera zdravila, vzeta vzporedno z alkoholom, delujejo tudi na duševno življenje. Nitroglicerina — znano zdravilo proti angini pectoris, vzeta z vinjakom, izzove norost, ki traja tudi nekoliko dni.

Razumljivo, da alkohol vpliv tudi na antibiotike. Penicilin, vzeta v obliki tablete, se ne vpija v črevesje, vendar pa v kri, če se vzame z alkoholom. Isto velja za tetracikline in druge antibiotike. Glede na to, da se danes jemljejo antibiotiki v velikih količinah, velikokrat tudi brez potrebe, moramo strogo voditi računa, da ne pijemo alkohola.

To pomeni, da alkohol največkrat preprečuje normalno razkrajanje (detoksikacijo) zdravil ali jo zadržuje in nastopi zastrupljanje. Prav zato zdravniki strogo prepovedujejo istočasno uporabo zdravil in alkoholnih pijač.

(Po TANJUGU — dr. J. Vojnović)

Obiskovalcem Baške

Ker je veliko Jeseničanov letovalo v Baški na otoku Krku, večina v taboru TVD Partizan Jesenice, se gotovo spominjajo bratov Pere in Vicenca Dujmovič iz Jurandvora ter jih bo gotova zanimala njuna zaporedna smrt. Verjetno so večkrat obiskali njihovo gostilno, znano po dobrem pršutu in vinu.

Dne 11. 2. 1969 ob 8.40 uri je umrl v 81. letu starosti Pere, zaradi velike žalosti pa je ob 16. uri istega dne umrl tudi njegov brat Vicenco v 87. letu starosti.

Sporočila

Marija Radić

Na lanskem tekmovanju za SVINJSKO GLAVO, so se predstavili tudi štirje »državniki«

Odprto pismo kulturnih ustanov

V zadnjih mesecih je bilo v Železaru objavljeno nekaj člankov, ki so enostransko in tendenciozno ocenjevali delo posameznih kulturnih ustanov na Jesenicah. Prizadete ustanove na te članke sploh niso odgovarjale, ker so smatrale, da se resnične, kaj šele domnevne in podatknjene probleme, da in mora reševati drugače in koristneje. V Železaru z dne 31. 1. 1969 pa je bil objavljen članek z naslovom »Občinski komite ZKS o problemih kulture v občini«, iz katerega je razvidno, da je na razširjeni seji občinskega komiteja ZKS bil edini poročevalec o stanju kulture v občini predsednik Zveze kulturno-prosvetnih organizacij občine Jesenice. O tem, zlasti pa še o stališčih in mnenjih poročevalca, niso bile obveščene niti uprave niti samoupravni organi prizadetih kulturnih ustanov, zato je razumljivo, da se ne morejo v celoti strinjati s stališči in priporočili sprejetimi na omenjeni seji občinskega komiteja ZKS. Zato so prizadete ustanove poslale občinskemu komiteju ZKS pismo, za katerega prosijo, da je v celoti objavljeno, z namenom, da bi bila tudi javnost čim objektivneje seznanjena s stališči in ukrepi kulturnih ustanov.

Komiteju občinske konference ZKS Jesenice

Podpisani člani delovnih skupnosti Amatersko gledališče »Tone Čufar«, Delavska univerza, Glasbena šola in Ljudska knjižnica ter podpisani člani samoupravnih organov teh ustanov smatramo za nujno, da vas zaradi vaše seje, ki je bila v petek, 24. januarja t. l. z eno samo točko dnevnega reda — problemi kulture v občini in za katero smo zvedeli iz glasila delovnega kolektiva ŽJ Železar (strani 11 in 12, št. 4 z dne 31. januarja), obvestimo o sledečem:

1. Iskreno pozdravljamo odločitev občinskega komiteja ZKS Jesenice, da je eno svojih sej posvetil izključno problemom kulture v občini.

2. Zavedamo se izredno težke situacije na kulturnem področju v občini sploh in v kulturnih ustanovah z zaposlenim kadrom še posebej, situacije, ki terja nujne obravnave in še nujnejših rešitev. Podpisani so vedno in z vso odgovornostjo pripravljeni vsestransko sodelovati pri teh obravnavah in iskanju koristnih rešitev.

3. Smatramo, da komite ZKS Jesenice ne more biti samo zainteresiran, temveč je dolžan obravnavati vse probleme kulture v občini, zlasti še v nastali kritični situaciji, in s svojimi stališči in priporočili pomagati pri iskanju takih oblik razreševanja obstoječih problemov, da bodo v resnično korist nadaljnji krepitvi in rasti kulture v občini.

4. Prepričani smo, da komite do takih stališč in priporočil lahko pride samo, če obstoječe probleme osvetli in analizira vsestransko, objektivno, v okviru veljavnih demokratičnih načel naše samoupravne družbe in s sodelovanjem samoupravljalcev v kulturi in vseh zainteresiranih sploh.

5. Ni naš namen komurkoli kratiti pravice, da kritično ocenjuje delo poklicno zaposlenih v kulturnih ustanovah, zlasti še, če je to kritično ocenjevanje iskreno namenjeno koristim, utrjevanju in razvijanju kulture v občini. Vendarle si ne moremo predstavljati, da bi kritično ocenjevanje lahko bilo objektivno in koristno, če je opravljeno enostransko in brez sodelovanja tistih, ki jim je namenjeno.

6. Ničesar nimamo proti pobudam in zavzetosti ZKPO občine Jesenice in njenega predsednika tov. Jožeta Varla, vendar se ne moremo strinjati s pobudami, ki presegajo pooblastila predsednika ZKPO in enostavno ignorirajo upravne in še posebej samoupravne organe v kulturnih ustanovah.

7. Zaradi vsega navedenega vas, v prepričanju, da boste razumeli in upoštevali naša stališča, vljudo prosimo, da v čim krajšem času ponovno skličete razširjeno sejo občinskega komiteja ZKS Jesenice v istem sestavu, kot je to bilo storjeno za sejo, dne 24. januarja t. l. in nanjo povabite tudi predstavnike upravnih in samoupravnih organov amaterskega gledališča »Tone Čufar«, Delavske univerze, Glasbene šole in Ljudske knjižnice Jesenice.

Z ugoditvijo naše prošnje bi omogočili in pripomogli h korekturam in dopolnitvam že sprejetih stališč in priporočil ter s tem k utrditvi novih

osnov za resnično družbeno dogovarjanje, ki bo kulturi v občini tudi v sedanji težki situaciji pomenilo stimulacijo in korist.

Podpisani: Jože Bedič, Miha Cenc, Bojan Čebulj, Janez Foršek, Magda Ferk, Mirko Hudnik,

Vida Hudnik, Lojze Jeram, Marko Kokalj, Marta Koprivec, Darinka Korošec, Marija Lamberger, Majda Maver, Lado Peternel, Franc Puklukar, Jana Pogačnik, Sead Rakovič, Slavka Reinhardt, Jože prof. Šifrer, Angela Škof, Jože Tomažič, Jeni Trnka.

Kot odgovor naj govorijo dejstva

Čeprav se tudi sam zavzemam za vsako pametno in objektivno družbeno dogovarjanje o nastalih problemih na kateremkoli področju družbenega dela, se z načinom, ki ga jeseniške kulturne ustanove v svojem odprtem pismu uporabljajo, ne morem strinjati. To ni želja po dogovarjanju, ker že v uvodu svojega odprtega pisma poudarjajo, da na »domneve« in »podtaknjene probleme« iznešene v »enostransko« in »tendenciozno« napisanih ocenah v Železaru, glasilu delovnega kolektiva železarne Jesenice, niso odgovarjali, »ker so smatrali, da se da in mora reševati stvari drugače in koristneje.« Vendar o tem še kasneje, ker je bilo dogovarjanje, za kakršne se podpisniki v svojem pismu navdušujejo, ob njihovi prisotnosti, v zadnjih letih zelo veliko, vendar ni bilo zaželenih rezultatov. Na pismo odgovarjam tudi zato, ker sem zelo žaljivo osebno napaden kar na treh področjih, kot glavni in odgovorni urednik Železara, kot novinar in kot predsednik sveta Zveze kulturno-prosvetnih organizacij občine.

Moj odgovor bom gradil na dejstvih, nasprotno pismu, ki očita Železaru »enostransko in tendenciozno ocenjevanje dela posameznih kulturnih ustanov na Jesenicah« in iznašanje »domnevnih in podtaknjenih problemov«, ne da bi navedli sestavka, ali z dejstvi ugovarjali člankoma, napisanima v Železaru o delu jeseniških kulturnih ustanov. Taka pavšalna očitavanja zamegljujejo resnico in zavajajo na pota, ki ne vodijo k jedru problemov in poskušajo v imenu samoupravnih načel odvzeti pravico, da razen njih, ki so zaposleni v teh ustanovah, še kdorkoli ocenjuje njihovo delo. Žal je med podpisniki tudi nekaj takih, ki sploh ne vedo, kaj so podpisali in le tretjina takih, ki poleg svojega plačanega dela delujejo v kulturno-prosvetnem življenju naše občine tudi izven službenega časa. Nekaj članov iz posameznih delovnih kolektivov pismo sploh ni podpisalo, nekaj podpisnikov pa za uvod v pismo sploh ni vedelo!

Jeseniški amaterji so pred leti z velikim uspehom zaigrali VERONIKO DESENIŠKO

Vendar je bolje, da govorijo dejstva sama. V zadnjem času sta bila v Železaru objavljena dva članka (in ne nekaj), ki sta očitno zbudila avtorje pisma in to članek v 39. številki z dne 27. septembra 1968 pod naslovom: »Štiri poklicne ustanove, štiri kulturna žarišča?!« Avtor, dolgoletni kulturni delavec, ugotavlja, »da štiri poklicne kulturne ustanove na Jesenicah, ki bi morale biti osnova in temelj vsej ostali amaterski dejavnosti, ji dajati poleta in zgleda za doseganje večjih in boljših uspehov,« tega ne opravljajo tako kot bi morale. V nadaljevanju pa opozarja na nekaj negativnih primerov v knjižnici, glasbeni šoli in amaterskem gledališču Tone Čufar. Drugi sestavek pa je objavljen v 1. številki z dne 10. januarja 1969 pod naslovom: »Kaj je z našim gledališčem«, katerega avtor sem sam in v njem sprašujem, ali je družbeno sprejemljivo, da profesionalni kader sprejema neokrnjene osebne dohodke, medtem ko družbi ne daje tega, za kar je plačan. Vse to je resnica in v nobenem primeru ne »enostransko in tendenciozno ocenjevanje dela posameznih kulturnih ustanov«, še manj pa so to »podtaknjenja« ali »domnevni« problemi. Podpisniki sami želijo, da bi bila javnost čim bolj objektivno seznanjena, zato naj spregovorijo dejstva!

Najprej o glasbeni šoli:

— Tovariši podpisniki, ali mi lahko odgovorite, kaj je bilo narejenega po priporočilih, ki jih je o nadaljnjem razvoju šole in glasbene kulture v občini sprejela Skupščina občine Jesenice dne 20. julija 1965?

— Ali lahko odgovorite na to, da šola deluje že čez 20 let in ima letno od 200 do 300 gojencev, pa vendar nam še kritično primanjkuje glasbenih pedagogov na osnovnih šolah in kadrov v instrumentalnih in drugih vokalnih amaterskih ansamblih v občini, niti niste uspeli vzgojiti iz te množice gojencev, za katere je družba dajala ogromno denarja, glasbene publike? (Ne izključujem pa prizadevanj posameznikov.)

— Zakaj odhajajo iz šole strokovni kadri z visoko izobrazbo in zakaj ste odklonili uglednega glasbenega strokovnjaka in pedagoga na razpisano vodilno delovno mesto?

— Zakaj prepovedujete gojencu vaše šole sodelovanje v šolskem orkestru osnovne šole, ki jo redno obiskuje?

— Zakaj tudi na vaši šoli ne traja pouk 210 učnih dni kot predpisuje zakon, oziroma zakaj vpisujete v šolo šele takrat, ko drugje že začenejo s poukom?

— Kaj ste prispevali oz. naredili pri formiranju mladinskega zbora srednjih šol, ki bi moral delovati v okviru vaše šole in pri formiranju jeseniškega odraslega ženskega in moškega zbora, ki naj bi tudi deloval v okviru vaše šole, za kar ste imeli celo odobren denar v vašem finančnem načrtu?

— S čem in kako ste pomagali amaterski vokalni in instrumentalni dejavnosti v občini?

O amaterskem gledališču Tone Čufar, pri čemer pa poudarjam, da se stvari nanašajo samo na poklicno zaposlene v gledališču:

— To je že druga »križa« amaterskega gledališča v zadnjih letih, ali so res pri vseh teh »križah«, ki so se odražale v nekajmesečnem zastoju dela, botrovali samo zunanji vzroki in nerazumevanje?

— Ali je res, ali ni res, da je zaposleni kader v gledališču prejemal skoraj pol leta neokrnjene osebne dohodke in da smo razen ponovitve Kozake Punčke in Kerrove Mary-Mary (režirala amaterka) videli le novoletno premiero Heidi, ki pa jo je spet režirala amaterka, medtem ko je poklicni režiser gostoval izven občine? (Zadnja premiera je bila v drugi polovici junija.)

— Ali je res, ali ni res, da so o teh stvareh dovolj kritično razpravljali samoupravni organi gledališča in da se kljub temu stvari niso premaknile naprej?

— Ali so podpisniki, člani delovnega kolektiva gledališča kot samoupravljalci naredili karkoli za bolj gospodarno trošenje družbenega denarja in za to, da se negativne stvari, ki so bile prisotne v gledališču, odstranijo, ali izboljša obisk na predstavah in s tem lastni dohodek?

— Kakšno pomoč ste nudili amaterskim dramskim družinam v občini?

O knjižnici:

— Kaj lahko odgovorite na to, da še do danes nimate urejenih samoupravnih aktov (statut, pravilnik o delovnih razmerjih)?

— Kaj lahko odgovorite na to, da je notranje poslovanje knjižnice malomarno, neurejeno in pomanjkljivo tako, da niti ne omogoča normalne kontrole poslovanja in zamegljuje stvarno podobo dejavnosti ob ustrezni številni kadrovskega zasedbi in ob ustreznih osebnih dohodkih?

— Koliko nalog, ki vam jih določa 2. člen zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o knjižnicah, izvršujete in kako?

— Kakšno pomoč nudite ostalim knjižnicam v

občini (krajevnim, šolskim, strokovnim)?

Se in še bi lahko našteval vprašanja in dejstva, ki dovolj prepričljivo govorijo, da nobeden od uvodoma omenjenih člankov ni »enostranski in tendenciozen«, še manj pa grajen na »domnevnih in podtaknjenih« problemih.

O večini teh vprašanj je bilo v zadnjih treh letih zelo veliko družbenih dogovarjanj z navzočnostjo vseh prizadetih, vendar je večina dogovorov ostala le na papirju.

Se nekaj besed o samem pismu, o čemer pa bo verjetno dal odgovor tudi organ, na katerega je naslovljen, ki ima dolžnost in pravico politično oceniti določene pojave v občini in nanje tudi politično reagirati.

V pismu se mi očitata preseganje pooblastil predstavnika Zveze kulturno prosvetnih organizacij občine in ignoriranje upravnih in samoupravnih organov v kulturnih ustanovah (nisem član nobenega teh organov), ker sem na razširjeni seji ObK ZKS Jesenice, na povabilo istega, dal nekaj mnenj, oziroma opisal in predstavil uvodoma celotno kulturno dejavnost v občini in ne samo

omenjene štiri ustanove za lažjo nadaljno razpravo. Nisem pa dajal nikake »kritične ocene o delu poklicno zaposlenih v kulturnih ustanovah«, temveč mnenja o delu ustanov in o tem je bilo tudi govora na seji. Na seji sem govoril komunistom, torej treznim ljudem, med katerimi so bili tudi taki, ki probleme, o katerih sem govoril, prav tako dobro poznajo kot jaz in ki znajo tudi objektivno presojsati. Sicer pa, kdo mi lahko krati pravico, da ne bi smel kot predstavnik ZKPO ali dolgoletni kulturni aktivist ali kot komunist na povabilo foruma »opisati« in »predstaviti« oziroma dati uvodna razmišljanja o kulturnih problemih v občini. Sicer pa naj podpisniki vedo, da opravljajo dela širšega družbenega pomena in da ima ravno zato tudi širša družbena skupnost pravico govoriti o njihovem delu in ocenjevati njihovo delo. Kolektivi vseh štirih ustanov so lani prejeli čez 60.000.000 S din družbenega denarja, ali čez 5 % občinskega proračuna, zato družbi res ni in ne more biti vseeno, kako se ta denar troši in kakšni so rezultati tega vlaganja.

Joža Varl

Uspešno delo ŠŠD Prežihov Voranc

Šolsko športno društvo na osnovni šoli Prežihov Voranc je imelo v torek, 11. t. m. svoj letni občni zbor, ki se ga je udeležilo 60 članov ŠŠD, ravnatelj šole Andrej Pikon pomočnik ravnatelja France Rakovec, telovadni učitelji Greta Samar, Edo Rakovec in Jože Berce; kot gosti Ivan Tušar, Alojz Tišov in Leon Šmid, člani ZZB NOV Koroška Bela.

V delovno predsedstvo so izvolili Zorana Grzetiča, Evo Pavliček in Edija Hafnerja, za zapisničarico pa Teo Vengust. Nato je tov. Greta Samar izčrpno poročala o obsežnem in plodnem delu ŠŠD Prežihov Voranc v preteklem šolskem letu 1967/68 in sicer po sekcijah: plavanje, smučanje, drsanje in sankanje, orodna telovadba, atletika, športne igre (košarka, odbojka, rokomet, nogomet), sodelovanje na proslavah in prireditvah ter pri športnih dnevih, kot tudi pri pomladanskem in jesenskemu teku čez drn in strn. ŠŠD je število 241 učencev — članov.

Smučanje: tekmovalna Po stezah partizanske Jelovice so se udeležili učenci v skokih, tekih in v veleslalomu; na občinskem prvenstvu, ki ga je organiziralo DPM na Blejski Dobravi, je sodelovalo 32 učencev. Na gorenjskem prvenstvu osnovnih šol v Bohinju — v veleslalomu, skokih in tekih — je sodelovalo 14 učencev in učenek. Na desetem Kurirskem smuku na Pristavi je tekmovalo 20 učencev, v Planici pa za pokal Joža Gregorčiča 25 učencev. V Trbižu v Italiji je bilo mednarodno smučarsko tekmovaljevo srednjih šol in osnovne šole Prežihov Voranc v tekih, štafeti in veleslalomu.

Učenci šole, včlanjeni v ŠŠD, so se na vseh navedenih prireditvah, ali kot posamezniki ali kot ekipa uvrstili med najboljše.

Orodna telovadba: prija-teljskega srečanja v vajah na orodju med ŠŠD Mojstrana, Tone Čufar in Prežihov Voranc, se je udeležilo 36 učencev in 36 učenek, ki so posamezno in ekipno zasedli prva mesta.

Gorenjskega medobčinskega prvenstva osnovnih šol v Kranju sta se udeležili dve naši ekipi — po 8 učencev in učenek. Izmed 18 osnovnih šol skupno uvrstili na 3.

mesto, učenke pa so si delile 3. in 4. mesto z osnovno šolo Tone Čufar. Tudi pri občinskem prvenstvu v vajah na orodju v TVD Partizan na Jesenicah so učenci zasedli prvo, učenke pa drugo mesto.

Atletika: pri občinskem jesenskem krosu v organizaciji občinske Zveze za telesno kulturo je sodelovalo 78 učencev; pri pomladanskem krosu na Jesenicah je teklo 84 naših učencev, na štafetnem teku mesta Jesenice za memorial Stanka Zupana je teklo 5 moških in 9 ženskih ekip. Pri občinskem prvenstvu v atletiki na Jesenicah je tekmovalo 43 učencev in učenek, ki so se ekipno uvrstili na drugo mesto.

Športne igre: Košarka. Občinskega prvenstva pionirjev v Mojstrani so se udeležile tri osnovne šole: obe jeseniški ter mojstranska. Naša ekipa je bila prva ter je prejela prehodni pokal.

Nogomet: med šestimi ekipami na občinskem tekmovalju osnovnih šol v malem nogometu za dan mladosti je naša ekipa zasedla drugo mesto.

Naše ŠŠD je letos prvič organiziralo ligo medrazrednih tekmovalj. V košarki je bilo odigranih 14 tekem, 29 v rokometu, 7 v odbojki in 10 iger med dvema ognjema. Vse tekme so učenci odigrali po končanem rednem pouku, torej zunaj rednih ur telesne vzgoje.

Z najboljšimi telovadnimi točkami so učenci in učenke sodelovali pri proslavah dneva republike in 50-letnici oktobrske revolucije v gledališču, na akademiji TVD Partizan ob dnevu JLA, sodelovali pa so tudi na šolski proslavi 27. aprila in 1. maja.

Iz tega podrobnega poročila je razvidno, da je bilo delo ŠŠD v preteklem šolskem letu izredno plodno — tako po kvaliteti doseženih rezultatov, še bolj pa po tem,

ker se je dela in tekmovalj udeležilo članstvo množično tako na šoli in zunaj nje. Takšni rezultati so dosežki nesebičnega dela tako učencev in učenek, kot tudi telovadnih učiteljev, ki zaslužijo za svoj trud javno pohvalo.

Občni zbor ŠŠD sta nato pozdravila zastopnika ZZB NOV Javornik — Koroška Bela Ivan Tušar in Alojz Tišov ter ob spominskih besedah o štirih ustreljenih kurirjih postavila njih največ-

=====

Pripravljajo se na klubsko prvenstvo in drsalno revijo

Drsalni klub je v letošnji sezoni precej poživljal svojo dejavnost. V prvem delu sezone so imeli težave z uporabo drsališča. Te težave so že kar tradicionalna ovira za vidnejši napredek tega športa na Jesenicah. In v čem so te ovire? Umetno drsališče je zelo zasedeno. Znano je, da ga v največji meri koristijo hokejisti pri čem obsežne aktivnosti. Tudi kegljači na letu so vsako leto bolj aktivni in so dosegli zavidno množičnost. Med koristniki drsališča drsalni klub od sezone do sezone potegne krajši konec. V zadnjem času se je položaj nekoliko obrnil v prid drsalcev (zaključek državnega prvenstva in priprava hokejske reprezentance v Ljubljani). Pri tem so funkcionarji DK nalteli še na hvalevredno razumevanje pri upravi Zavoda za vzdrževanje športnih objektov in trenerjih hokej kluba. V vodstvu DK je v letošnji sezoni prišlo do nekaterih kadrovskih sprememb. Dolžnost predsednika je prevzel Tone Arh, tehnična komisija pa je ponovno v rokah znanega športnega delavca Roberta Goršeta. Jedro klubskega odbora pa še vedno sestavljajo funkcionarji, ki se že nekaj let prizadevajo, da bi dvignili kvaliteto umetnega drsanja na Jesenicah.

DK združuje nekaj čez 70 članov. Največ je pionirjev in nekaj mladink. Fantje pa so bolj izjeme. Ta mladi sestav je zelo hvaležno področje za strokovno vzgojno delo. Če se bo začelo delo nadaljevalo, obeti niso slabi, ker ne manjka nadarjenih deklet. Nekaj pa je povsem na dlan: na Jesenicah je nujno potrebno pomožno drsališče. Ob ugodni zimi bi bilo lahko zadovoljni tudi z navadnim drsališčem.

V DK so trenutno polno angažirani na pripravah za izvedbo klubskega prvenstva in drsalne revije, ki bo 1. in 2. marca. V teh pripravah je ponudil pomoč znani trener Peter Brlec iz Ljubljane, ki smo ga že videli pri delu. Nekaj deklic že vadi obvezni in prosti tekmovalni program. Skratka, na drsališču so se razživele drsalci. Vadbe so programirane, na drsališču pa je vzpostavljen prepotreben red.

Zvedeli smo, da bo na drsalni reviji, v nedeljo, 2. marca popoldan sodelovalo blizu 20 mladih Ljubljancev. Ljubiteljem umetnostnega drsanja na Jesenicah in v okolici se obeta 2. marca prijetno športno popoldne, na katerem bodo poleg gostov iz Ljubljane nastopali tudi drsalci domačega kluba.

Od mladih Ljubljancev

v tem šolskem letu je govoril še učitelj Edo Rakovec. O delovnem načrtu pa bo razpravljajal in sklepal tudi novi odbor ŠŠD, v katerega so bili soglasno izvoljeni Edo Hafner, Marjan Vovk, Sašo Oblak, Sašo Jekler, Stanislav Rebolj, Franc Mlakar, Zdenka Vrhovšek, Tatjana Zorko in Jožica Šterk.

Po končanem občnem zboru ŠŠD so izvolili Ladislava Rebolja za predsednika, Zdenko Vrhovšek za tajnico, za blagajničarko pa Jožico Šterk.

Jože Tomažič

zlasti velja omeniti komaj 12-letno Helči Gazvoda, ki je na nedavnem državnem prvenstvu v Zagrebu osvojila naslov državne prvakinje med seniorkami. Dalje Andrejko Drnovšek, druga v mednarodnem razredu in jo Jeseničani poznajo. Pred dvema leti je nekaj časa trenirala mlade Jeseničanke. Jožica Leben se bo prvič predstavila jeseniškemu občinstvu. V Zagrebu je postala juniorska državna prvakinja. Silvo Švajger je juniorski državni prvak in bo nastopil še v paru s Helči Gazvoda. Ta mladi par v umetnostnem drsanju je v Zagrebu osvojil naslov državnega prvaka med seniorji. Vsi ti mladi drsalci so člani DKK Olimpija. Vseh, ki bodo nastopili, ne moremo predstaviti; spoznali jih bomo na omenjeni drsalni reviji.

Svoje sodelovanje so obljubili tudi drsalci DKK Stanko Bloudek, Ljubljana.

Kaže, da se je v drsalnem športu na Jesenicah nekaj premaknilo. Prav bi bilo, če bi klubu pomagali predvsem z večjo možnostjo vadbe in potrebnim strokovnim kadrom, pa tudi uspehi ne bodo izostali. Poleg smučanja, hokeja in kegljanja na ledu bi tudi v umetnostnem drsanju lahko več vrednotili.

Vibr

Vtisi iz svetovnega prvenstva v sankanju

V dneh 1. in 2. februarja 1969 je bilo izvedeno v organizaciji nemške sankaske športne zveze na umetno ledeni sankaske progi v Königsseeju pri Bergstesgadnu ZRN 12. svetovno prvenstvo v tekmovalstvu s tekmovalnimi sankami. Prvenstva se je udeležila tudi minimalna ekipa slovenskih sankascev: Katarina Ovsenek iz Tržiča, Stefan Zupan iz Begunj, Julij Ulčar in Maks Klinar z Jesenice ter vodja ekipe Tone Svetlin, sekretar sankaske zveze Slovenije in predsednik zveze Edi Delopst kot predstavnik sankaske zveze Slovenije na XI. kongresu mednarodne sankaske zveze (FIL).

Takoj po prihodu smo si ogledali novo zgrajeno umetno ledeno progo, kakršne ni nikjer drugod na svetu. Zgrajena je bila v rekordnem času, v petih mesecih. Stroški izgradnje so znašali 534.000 DM. Pri izdelavi so porabili 650.000 l betona, položili 55.000 m cevi na 4.050 m² veliki površini proge. Tekmuje se lahko tudi pri 15°C, ne da bi ledena površina popustila. Zavoji so od 8 do 10 m visoki. Na zunanji stranih pa so mesta za gledalce, da lahko sledijo vrstolomni vožnji tekmovalcev v zavojih.

Tekmovalci so lahko pričeli s sistematičnim treningom že takoj po prihodu, tako da so do uradnega tekmovanja opravili pet poizkusnih voženj.

Iz uradne startne liste je bilo razvidno, da se je prijavilo za konkurenco v enosedi 80 moških in 27 žensk ter 46 tekmovalcev v dvosedi iz 15 narodnosti.

Dopisujte v Železarja

Na startu se niso pojavile pri ženskah Francija in ZDA, pri moških pa Argentina, Kanada in Španija.

Po programu bi morali biti izvedeni štirje teki — vožnje. Ker pa se je pri drugem teku smrtno ponesrečil Poljak Stanislav Paszka, je bil odpovedan nočni tretji tek enoseda in tudi Poljska ekipa je odstopila od nadaljnjega tekmovanja. Ta neprijetna nesreča je zelo močno odjeknila med udeleženci svetovnega prvenstva in tudi v našem Königsseeju. Nadaljevanje tekmovanja je bilo v nedeljo in je bil izveden četrti tek enoseda in dva teka dvoseda.

Kot je bilo uvodoma povedano o gradnji te proge, je z njeno otvoritvijo nastopilo za sankaske šport nove obdobje pri razvoju tega športa, ker se iz naravnih, improviziranih, polumetnih in umetnih sankaskih prog pridružuje nova zvrst umetne ledene sankaske proge. Na taki pragi se bo lahko ta panoga še hitreje razvijala in afirmirala.

Iz rezultatov je razvidno, da ja danes konkurenca zelo močna, saj so rezultati tudi zelo izenačeni, ker so med posameznimi mesti odločale le stotinke sekunde. Glede

uvrstitve naših tekmovalcev bi omenil le nekatere ugotovitve:

Kati Ovsenekova je zaostala za 8,1% od časa, ki ga je dosegla svetovna prvakinja. Maks Klinar je bil slabši za 7,3% od zmagovalca. Najboljši čas in rekord te proge je dosegel v drugem teku Scheidel iz NDR s časom 46,22 sek. Dosežena hitrost proge pa je bila 86,8 km/h.

Naši tekmovalci so pokazali dosti poguma, znanja in rutiniranosti. Borili so se z boljše opremljenimi in treniranimi tekmovalci iz drugih držav, pri katerih so pogoji boljši za trening in doseg kvalitete. To pa dosegajo zato, ker imajo na razpolago potrebne umetne sankaske proge.

Kljub temu lahko rečemo, da smo uspešno in častno zastopali naše barve na svetovnem prvenstvu. Tekmovalcem pa lahko čestitamo, da so vztrajali do konca z izjemo enega, ki je v drugem teku padel in moral odstopiti. Na treningu pa je pokazal dosti znanja in veščine.

Takoj po končanem tekmovalstvu je bila ob progi podelitev kolajnz zmagovalcem, mi pa smo zvečer odpotovali nazaj v domovino.

T. S.

15 let sankaskega kluba

Letos poteka 15 let, odkar je bila v letu 1954 formirana pri smučarskem klubu SD Jesenice sankaska sekcija, ki se je kasneje razvila v močan, kakovosten in dobro organiziran samostojen klub. V počastitev te obletnice prireja sankaske klub SD Jesenice v nedeljo 23. t. m. jubilejno mednarodno sankasko tekmovanje na polumetni sankaske progi pri Savskih jamah s pričetkom ob 9. uri.

Na tekmovanje so poleg domačih klubov povabljeni tudi vsi klubi iz Avstrije, katerih predstavniki so v preteklih letih že sodelovali na jeseniških sankaskih prireditvah.

Tekmovanje je samo posamično za članice, člane, mladinke in mladince. Program tekmovanja obsega dve vožnji enoseda in dve vožnji dvoseda. Razglasitev rezultatov in podelitev pri-

znanj bo ob 14.30 uri v hotelu Dom pod Golico.

Upamo, da bo vreme marljivim članom kluba pripravi proge in na dan tek-

movanja naklonjeno, saj bo potrebno odstraniti s celotne 645 m dolge proge nad 2 m snega, da se bo pokazala že v mesecu decembru 1968, izdelana ledena podlaga.

Zamenjali so župana Španovega vrha

Organizatorji in ljubitelji predpustne prireditve na snegu — tekmovanja za trofej »svinjska glava« tudi letos niso imeli sreče. Kljub sneženju pa se je preteklo nedeljo v Črnem vrhu in v Planini pod Golico zbralo približno 30 tekmovalcev v primernih maskah in pa nekaj sto gledalcev, ki so se prav gotovo zabavali.

Zaradi slabega vremena je bil potek celotne prireditve nekoliko spremenjen, tako da je bil cilj pri spodnji postaji sedežnice, celotni ceremonijal po tekmovanju in objava rezultatov pa v domu pod Golico. Moramo reči, da so bile vse maske izredno posrečene in pa tudi dobro pripravljene. Franci Košir, ki je duhovito spremljal prihod posameznih tekmovalcev v cilj, je na ceremonijal kritiziral župana Španovega vrha, tako da ta niti z dobro pripravljenim poročilom ni mogel doseči, da bi ga izvolili tudi za naslednje obdobje. Poročilo je bilo kot pravo. Na široko je govoril o uspehih in o tem, kaj vse je bilo narejeno. Po predlogu je bil nato za novega župana soglasno izvoljen Marjan Štravs, ki je že na začetku napravil dober vtis. Prebranje so mu bile tudi dolžnosti.

Nato pa je bil na vrsti najvažnejši in najzanimivejši del — objava rezultatov. Komisija je izmed vseh objavila najprej tri najboljše laži:

Upokojenec Francelj že na pokopališču leži, poštar pa pride k njemu in mu prinese prvo pokojnino ter pravi: »Francelj res ne lažem.« — Avtor: Rudi Mandič.

V časopisih, radiu in televiziji poročajo o velikih izgubah v naši železarni. Te

vesti so neresnične. Na zadnji seji je bilo ugotovljeno, da je železarna Jesenice po več letih gospodarske krize zopet prišla na zeleno vejo. Z ozirom na ta veliki uspeh so vsi navzoči člani enoglasno izjavili, da se osebni dohodki povečajo za 100%. Da je to resnica, se bo vsak član kolektiva prepričal, ko bo prejel plačo. — Avtor: Miroslav Gasar.

Uprava hokejskega kluba Jesenice namerava dobiti v svoje vrste Franca Puterla iz Ljubljane, direktorja živilskega kombinata Žito, ker drugače na Jesenicah ne bomo mogli zgraditi hale na igrišču Podmežakljo in ker Jeseničani želimo ustvariti močno hokejsko »super moštvo« in zato rabimo nekaj znanih igralcev s »strani«. Kot veliki pobudnik amaterskih idej v športu bo Puterle s svojimi originalnimi idejami vsekakor pomagal jese-niškemu hokeju, ker je, kot je že znano, do jese-niških hokejistov imel vedno polno razumevanja. — Avtor: Dušan Dragojevič.

In kdo je dobil trofej »svinjska glava«. Najbolj se je poprečnemu času približal Franci Vavpotič, ki je tako postal tretji zmagovalac tega tekmovanja. Dobil je pravo, okusno svinjsko glavo in pa še trofej. Največ uganj in pozornosti pa je veljalo razglasitvi najboljših mask, saj je le malokdo vedel, kdo se skriva za masko. Za najboljšo je komisija izbrala dvojico — jetnik in miličnik. Kljub slabemu vremenu pa je bilo v nedeljo na Črnem vrhu in v Planini po Golico veselo in zabavno.

L. T.

● tehnični feljton ● tehnični feljton ● tehnični feljton ● tehnični feljton ● tehnični feljton ● tehnični feljton

Svetovna proizvodnja surovega jekla v letu 1968

Prvič v zgodovini je svetovna proizvodnja surovega jekla v letu 1968 presegla že nekaj let pričakovano število pol milijarde ton. Vse železarne na svetu so v preteklem letu proizvedle skupaj 530,2 milijona ton surovega jekla. To je za 31,8 milijona ton ali 6,2% več kot v letu 1967.

Preteklo leto je bilo na splošno za železarne na svetu sorazmerno ugodno. To lahko vidimo iz priložene tabele, katera nam kaže poleg drugega tudi primerjavo med proizvodnjo surovega jekla v osmih državah, ki so proizvedle več kot 15 milijonov ton. Številke kažejo, da so vse navedene države povečale svojo proizvodnjo surovega jekla, kar v prejšnjih letih ni bil vedno slučaj. Največji skok v proizvodnji so napravile ZDA, za njimi pa Japonska, Sovjetska zveza in Zahodna Nemčija. Posebno zadnja je lahko z napredkom zadovoljna, saj je v zadnjih letih zaradi gospodarskih težav njena proizvodnja v železarnah več ali manj stagnirala.

Tabela je zanimiva tudi iz drugega razloga. Iz nje vidimo naraščanje proizvodnje surovega jekla

v zadnjih osemnajstih letih tako v svetovnem merilu, kakor tudi v navedenih osmih državah. Številke kažejo delež proizvodnje surovega jekla v najmočnejši železarski državi ZDA, ko je v svetovnem merilu njihov delež postopno padal, kljub absolut-

nemu naraščanju. Od 46,3% v letu 1950 je padel delež v letu 1968 na 23,3%. To pomeni, da je proizvodnja železarn v ostalih državah iz leta v leto tudi hitro naraščala. To velja zlasti za Sovjetsko zvezo, ki je druga v svetovni rang listi in posebej še za Japonsko. Ta je uspela v zadnjih osemnajstih letih povečati proizvodnjo svojih železarn od 4,8 milijona ton na 66,9 milijona ton. Nobena država ni dosegla takšnega vzpona. Ta vzpon je po-

TABELA

država	1950		1955		1960		1965		1967		1968	
	mil.	t. %	mil.	t. %	mil.	t. %	mil.	t. %	mil.	t. %	mil.	t. %
ZDA	87,8	46,3	108,6	39,8	91,9	26,9	122,1	26,6	118,0	23,7	123,5	23,3
Sovjetska zveza	27,3	14,4	45,3	16,6	65,3	19,1	91,0	19,8	102,2	20,5	106,2	20,0
Japonska	4,8	2,5	9,8	3,6	22,1	6,5	41,2	9,0	62,2	12,5	66,9	12,6
Zahodna Nemčija	14,0	7,4	24,5	9,0	34,1	10,0	36,8	8,0	36,7	7,4	41,2	7,8
Velika Britanija	16,6	8,8	20,1	7,4	24,7	7,2	27,4	6,0	24,3	4,9	26,3	5,0
Francija	8,7	4,6	12,6	4,6	17,3	5,1	19,6	4,3	19,7	4,0	20,4	3,8
Italija	2,4	1,3	5,5	2,0	8,5	2,5	12,7	2,8	15,9	3,2	17,0	3,2
LR Kitajska	0,6	0,3	2,9	1,1	11,0	3,2	12,0	2,6	14,0	2,8	15,0	2,8
Svet skupaj	189,6	100,0	273,0	100,0	341,5	100,0	459,4	100,0	498,4	100,0	530,2	100,0

Kaj bodo gledali v kinu

Kino RADIO

22. in 23. februarja amer. barvni film SLAVNI FANTJE, v režiji Arnolda Lavena, v glavni vlogi Tom Tryon, ob 17. in 19. uri.

24. februarja franc.-italij. barvni CS film SINOVI TARAS BULBE, v režiji Fernanda Baldija, v glavni vlogi Vladimir Medar, ob 17. in 19. uri.

25. in 26. februarja nem. barvni CS film WINNETOU IN OLD FIREHAND, v režiji Alfreda Thomasa, v glavni vlogi Pierre Brice, ob 17. in 19. uri.

27. februarja amer. barv. film TRIJE NAREDNIKI, v režiji Johna Sturgesa, v glavni vlogi Frank Sinatra, ob 17. in 19. uri.

28. februarja amer. barvni film PRIVATNI DETEKTIV, v režiji Jacka Smighta, v glavni vlogi Lauren Bacall, ob 17. in 19. uri.

1. marca sovjetski barvni CS film VOJNA IN MIR — I. del, v režiji Sergeja Bondarčuka, v glavni vlogi Ljudmila Savljeva, ob 17. in 19. uri.

Kino PLAVŽ

22. in 23. februarja nem. barvni CS film WINNETOU IN OLD FIREHAND, ob 18. in 20. uri.

24. in 25. februarja amer. barvni film SLAVNI FANTJE, ob 18. in 20. uri.

26. februarja amer. barvni film TRIJE NAREDNIKI, ob 18. in 20. uri.

27. in 28. februarja angl. barvni CS film UPORNIKI, ob 18. in 20. uri.

1. marca nem.-špan. barv. CS film ZLATA BOGINJA RIO BENA, ob 18. in 20. uri.

Kino DOVJE

22. februarja franc.-italij. barvni film CLOVEK, KI JE VELJAL MILIJONE.

23. februarja italij.-nemški barvni CS film SKRIVNOSTI TREH ČOLNOV.

27. februarja amer. barvni film SLAVNI FANTJE.

1. marca angl. barvni CS film UPORNIKI.

Kino ŽIROVNICA

23. februarja amer. barvni CS film MY FAIR LADY.

2. marca amer. barvni film SLAVNI FANTJE.

Kino KRANJSKA GORA

22. februarja amer. barvni CS film MY FAIR LADY.

23. februarja angl. barvni CS film UPORNIKI.

27. februarja nem. barvni CS film WINNETOU IN OLD FIREHAND.

1. marca amer. barvni film SLAVNI FANTJE.

Gledališče

PETEK, 21. 2. ob 15. in 17. uri za jeseniške osnovne šole baletna pravljica PEGI NA DVORU — izvajajo gojenci baletne šole Kranj — Koreograf Milica Buh

SOBOTA, 22. 2., ob 19.30 uri: M. Camuletti BOEING-BOEING — Komedijska — IZVEN.

NEDELJA, 23. 2., ob 15. uri: M. Camuletti BOEING-BOEING — Komedijska — IZVEN.

Vse ljubitelje gledališča opozarjamo na edino sobotno in prvo nedeljsko popoldansko predstavo komedije BOEING-BOEING.

Vstopnice si zagotovite v predprodaji ali dve uri pred pričetkom predstave. Rezervacija vstopnic na telefon 82-200.

ZAHVALA

Izvršnemu odboru sindikalne organizacije železarne Jesenice se najlepše zahvaljujem za materialno pomoč, ki mi je bila zelo dobrodošla v času moje bolezni.

Alija Keserović

ZAHVALA

Ob izgubi drage tete

MARIJE ZORMAN

se iskreno zahvaljujem upravniku tov. Sokliču in ostalemu osebju Doma dr. Franca Berglja na Jesenicah za vsestransko pomoč in nego v času njene bolezni.

Prav tako se zahvaljujem sostanovalcem, darovalcem vencev in cvetja in vsem, ki so jo spremili na njeni zadnji poti.

Zalujoče nečakinje
v imenu vsega sorodstva.

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru železarskega izobraževalnega centra se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč v času moje bolezni.

Alojz Mesojedec

Vsem mojim so- delavcem

Zaradi težke bolezni sem bila invalidsko upokojena. Celih 15 let smo bili skupaj in med nami je bilo pravo tovarništvo in prijateljstvo. Zaradi pozornosti, ki sem jo bila deležna, se vsem sodelavcem z rešilnih postaj in HTV oddelka ter zdravstvene službe lepo zahvaljujem. Prav tako se zahvaljujem za pozornost ob mojih večkratnih obolenjih, ko sem bila še redno zaposlena na svojem delovnem mestu. Čeprav nisem več aktivni član železarne, si še vedno želim vašega prijateljstva, vaše prisrčno darilo pa mi bo kot simbol in dragocen spomin. Prim. dr. Brandstetter in dr. Milan Čeh sta me zdravila dolgo vrsto let, vi pa ste mi s svojo pozornostjo prav tako pomagali, da sem lahko premostila težave in se vedra ter z veseljem vračala na delovno mesto. Pri vašem nadaljnjem delu vam želim veliko uspehov, vsem pa se za pozornost še enkrat prisrčno zahvaljujem.

Marija Ferjan
industrijska bolničarka

REŠITEV KRIZANKE

Vod.: 1. Sisak, 6. magnetit, 13. Italija, 15. Zenica, 16. da, 17. Irena, 19. rovar, —e, 20. obod, 21. Bioto, —a, 22. riba, 24. alas, 26. il, —b, 27. Ik, 28. Tisa, —t, 31. AP, 33. jo, 34. rida, 36. Rama, 38. slep, 39. Aš, —1, 40. tim, —v, 41. Pb, 42. Rim, 44. narava, 48. premija, 52. era, 53. ose, 55. ora, 56. AL, 57. Oto, 59. Isidora, —i, 62. Smederevo, 64. Iran, 66. Vareš, 67. Jesenice.

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi dragega moža, očeta, starega očeta in tasta

LUDVIKA ZAJCA

se najlepše zahvaljujem vsem, ki so nam v teh hudih dneh pomagali. Posebna hvala družinam Eržen, Smolej, Fajfar, Kučina, Oitzl za požrtvovalnost in sosedom za denarno pomoč. Vsem darovalcem cvetja, pevcem ter vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti, najlepša hvala.

Zalujoči: žena Terezija, hčerki Ana in Jožica z družinama in sin Ludvik z ženo.

ZAHVALA

Ob težki izgubi naše ljubljene hčerke in sestrice

MARIJE KUSTERLE

se iskreno zahvaljujem vsem, ki so jo spremili na njeni zadnji poti, ji poklonili toliko cvetja in vencev ter sočustvovali z nami.

Posebno se zahvaljujem tov. Zupanu za poslovilne besede, mladinskemu pevskemu zboru in vsem tistim, ki so nam v najtežjih trenutkih stali ob strani in nam nudili nesebično pomoč.

Zalujoči: mama, oče, sestra Irena in brat Stanko

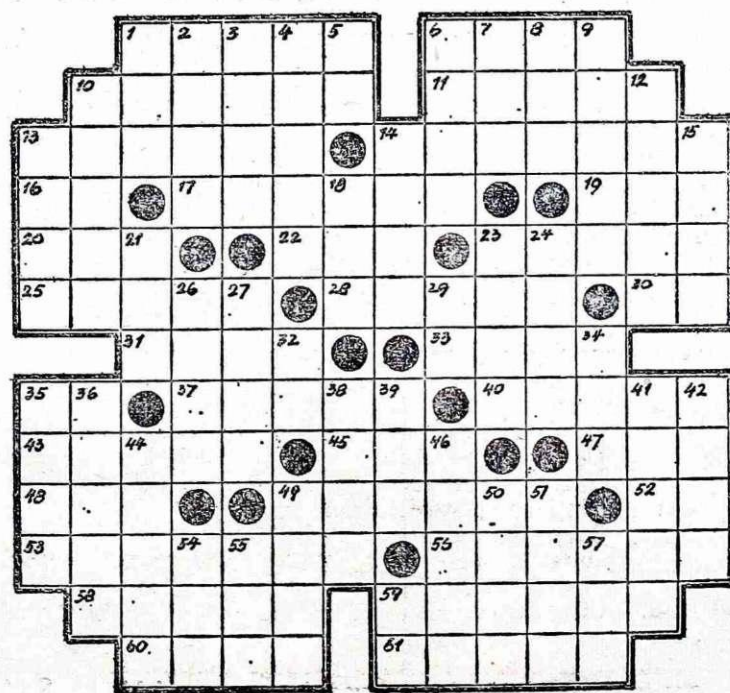
Križanka

Vod.: 1. visoka peč, 6. imek generalnega direktorja železarne Jesenice, 10. oddelek v železarni, ki skrbi za prevoz, 11. zračni duh v Shakespearjevem »Korčolanu«, 13. varuh, zaščitnik, podpor-
nik, 14. pisec člankov, 16. kratka za »lastnoročno«, 17. iz debela iztesan čoln, 19. starorimski pozdrav, 20. naziv, 22. zvišana glasbena nota, 23. igra s kartami, 25. ena izmed projekcij, 28. začetek hitrostne tekme, 30. kemični znak za radij, 31. nekdanje utrjeno bivališče fevdalcev, 33. vrsta močnate jedi, 35. matematična konstanta, Ludolfovo število, 37. jeklen blok kvadrataste preseka, 40. najbolj preprosta enocelična žival, menjačica, 43. sovjetska luka in letovišče ob Črnem morju, 45. apetit, 47. požirek, 48. kratka za »lesno industrijsko podjetje«, 49. tekstilne delavke, 52. ploskovna mera, 53. proizvod plavža, ki so ga včasih vozili na nasip, zdaj pa ga uporabljajo v gradbeništvu kot izolacijski material, 56. pesniška zbirka Vladimirja Nazorja, 58. sredozemski grm, katerega listi so stilizirani na korintskih stebrih, 59. epopeja o trojanskem junaku Eneji, 60. južna rastlina z debelimi mesnatimi listi, 61. domače žensko ime;

tudi znan valček bratov Avsenik.

Navp.: 1. namizno pregrinjalo, 2. angleški plemiški naslov, 3. rimski bog ljubezni, 4. v krog spletene cvetice in zelenje, 5. različna soglasnika, 6. posnetek, preris, dobeseden posnetek, 7. časovna enota, 8. znan beograjski tednik, 9. ponavadi iz slame spletena torba za nakupovanje, 10. slovenski šahovski vele mojster, 12. posoda za umivanje, 13. vrsta agregatnega stanja snovi, 14. ugled, veljava, dika, 15. naše največje пристanišče, 18. jadranski otok, kjer se je med vojno nekaj časa mudil Vrhovni štab, 21. fizikalna enota za delo, 23. neugljivost, zoperstavljanje, 24. najmanjši osnovni delec, 26. očesna šarenica, 27. pritok Une, 29. kemični znak za aktinij, 32. različna soglasnika, 34. kesanje, 35. slinar, 36. podoba, prizor iz preprostega življenja, 38. palica za čiščenje pluga, 39. tuje žensko ime, 41. jeklen blok (9 ton), 42. glavno mesto Gane, 44. pripovedno pesništvo, 46. rezila, 49. vinorodna rastlina, 50. vratar HK Jesenice, 51. učitelj etike, 54. kraljevič iz Mahabharate, 55. spodnji del posode, 57. žensko ime, 59. kemični znak za erbij.

-ju

hnični feljton • tehnični feljton •

vzročila uvedba kisikovih konvertorjev, s pomočjo katerih so uspeli v nekaj letih priti na tretje mesto svetovnih proizvajalcev surovega jekla.

Izmed držav, ki se nahajajo na spodnjem mestu tabele, je zanimiva tudi Italija. Po letu 1960 je tudi naša soseda napravila izreden vzpon v proizvodnji surovega jekla in se nahaja v Evropi, če ne upoštevamo Sovjetske zveze, na četrtem mestu. Pri tem je njen položaj glede na potrebne surovine, podoban Japonski. Doma nima praktično niti železove rude niti premoga za koksiranje. Vendar s cenanim prevažanjem teh surovin v velikih specializiranih ladjah je uspela dvigniti raven svoje železarske industrije na zavirljivo višino. Seveda je tudi pri tem igrala važno vlogo moderna železarska tehnologija, kisikovi konvertorji in v manjši meri tudi obločne električne peči.

Pri LR Kitajski je treba navedene številke upoštevati z rezervo. Po letu 1960 ni na razpolago nikakršnih uradnih podatkov o železarski proizvodnji v tej državi in so podatki v tabeli le približna ocena.

Trend svetovne železarske proizvodnje je bil v preteklem letu vzpodbuden. Upajmo in tudi vse kaže, da bo ostal takšen tudi v letošnjem letu!

K.

Kranjska gora gostiteljica najboljših smučarjev sveta

V dneh 16. in 17. 2. je bilo v Kranjski gori tekmovanje v veleslalomu in slalomu, kakršnega pri nas že zlepa nismo videli. Po medsebojnem dogovoru prirejajo alpske države vsako leto po eno tekmovanje, ki so se ga dolžne udeležiti vse ostale članice tega dogovora. Jugoslavija zvesto izpolnjuje ta dogovor, tako je poslala svoje moštvo na FIS-A tekmovanje v Vengen (Švica), Megave (Francija) in tudi v Avstrijo, Italijo in Nemčijo. FIS-A tekme so za tekmovalce privlačne tudi v tem, da si tudi nabirajo točke za tekmovalne razrede in za svetovni pokal. Tako se je letos zbralo v Kranjski gori prav vse, kar na svetu nekaj pomeni v smučanju. Amerika, Anglija, Argentina, Švica, Francija, Avstrija, Nemčija, Italija, Češka, Poljska in Jugoslavija itd. Čez 70 samih izbranih svetovnih mojstrov. Zato niti ni čudno, da do konca tekmovanja niso mogli reči, kdo je najboljši. Razlika med najboljšim in zadnjim je danes že tako majhna, da jo med samim tekmovanjem komaj opaziš in moraš nehote občudovati že tudi tiste zadnje, za katere kar ne moremo reči »najslabše« tekmovalce. Konkurenca je izredno močna in vse večji je krog tistih najboljših. Nič več ne pomeni dobra startna številka, nekateri so izoblikovali posebno tehniko krmarjenja po izdolbinah in obvladujejo največje izdolbine z virtuožno lahkoto in v največjem tempu. Startalo je 12 Jugoslovancev, od tega osem članov SD Jesenice (6 Jeseničanov in dva iz Kranjske gore), kar si Jesenice lahko štejejo v posebno čast. Sadovi podpore, ki jo nudi Železarna svojim športnikom, se kažejo v obilni meri. Za Jesenice oziroma za Jugoslavijo so startali: Blaž Jakopič, Andrej Klinar, Miran Gašperšič, Mirko Klinar, Boris Pesjak, Cene Štravs, Marko Židan (Kranjska gora) in Tone Albreht (Kranjska gora).

Na tej prireditvi smo lahko nazorno videli, kaj našim fantom še manjka, da bi posegli v sam vrh svetovne elite. Primerjava je bila zelo lepo vidna in lahko smo ugotovili, da naši niso daleč od vrha, da pa bo potrebno še mnogo truda za doseg elite, kajti čim bližje si ji, tem težje se ji približuješ. Prireditelj je imel velike težave s snegom, ki ravno te

dni ni znal prenehati. Stroji so rešili situacijo. Najmodernejši švicarski in italijanski tlačilci so obdelali zastojno belo polje. Tu imamo lep primer, kaj vse store inozemske tvrdke za reklamo. Kljub dvema metroma snega so bile tekmovalne proge razmeroma regularno prirejene in so dosegale tudi visoke številke najboljša mesta.

V nedeljo sta bili dve veleslalom tekmah, start z istega mesta in cilj na Brsnini, tudi obe na istem mestu. Dolžina okrog 1300 m, višinska razlika čez 250 m. Rezultati obeh tekov: 1. Tritscher 2.52,33, 2. Matt 2.52,43, 3. Digruber 2.53,30 (vsi Avstrija), 4. Brugman (Švica) 2.53,34, 39. Jakopič 3.02,67, 41. Gazvoda 3.02,97, 42. A. Klinar 3.05,25, 49. Štraus 3.13,25, 51. Pesjak 3.14,61, 52. Gašperšič 3.14,92, 53. Albreht 3.15,79, 54. Sevnikar 3.18,01.

Tudi v ponedeljek je ves dan snežilo. Čez noč je ponovno zapadel sneg. Progi sta bili kljub temu dobro pripravljene. Progi sta postavila Italijan Hagler (trener Švedov) in trener jugoslovanske reprezentance Magu-

šar. Prva proga je imela 76 vrtic, druga pa 72. Dolžina vsake okrog 600 m in višinska razlika čez 150 m. Zmagovalec Brugman je specialist za zmage v slabem vremenu in v najslabših prilikah. Ni ga motil snežni met, tež niti izdolbljena proga. Dejansko je najuspešnejši tekmovalac FIS tekem v Kranjski gori. Četrto mesto v veleslalomu in prvo mesto v slalomu bi mu prineslo tudi prvo mesto v kombinaciji, le škoda, da se kombinacija ni ocenjevala.

Rezultati: 1. Brugman (Švica) 108,56, 2. Penz (Francija) 110,18, 3. Huber (Avstrija) 110,56, 4. Schranz (Avstrija) 111,8, 5. Bachleda (Poljska) 111,91, 27. A. Klinar 122,39, 31. Gazvoda 126,14, 32. Jaunik 129,39, 33. Štraus 130,11.

Ostali naši tekmovalci niso uspeli, zgrešili so vrtca, ali po padcih odstopili. Ne moremo sicer ugotoviti nekega velikega napredka pri naših tekmovalcih glede na svetovno elito, toda z veseljem lahko ugotavljamo, da se uspešno trudijo držati korak ob veliko slabših pogojih treninga in nastopov z najboljšimi na svetu. -il

Gorski reševalci so nepogrešljivi spremljevalci in varuhi v naših gorah

Sindikavno smučarsko prvenstvo Železarne

Letošnje smučarsko prvenstvo Železarne v veleslalomu je prevzel v izvedbo smučarski klub Mojstrana, ki deluje v okviru smučarskega društva Jesenice. Ob novi žičnici so pripravili odlično stepano progo, ki je omogočila tekmovanje. Proga je bila zelo enostavno zakoličena, tako da večini ni delala težav. Težave so imeli nekateri tekmovalci, ki so na progi morali prehitovati slabšo konkurenco. Zaradi tega bi bilo

morda pametno v prihodnje razdeliti tekmovalce po razredih. Za orientacijo bi bilo morda tudi priporočljivo namestiti tablo z rezultati, ki si jih vsakdo želi takoj videti in kar je izvedljivo.

Proga je bila dolga okoli 700 m z višinsko razliko okoli 150 m in 40 vrtci. Vreme je bilo lepo, vidljivost kljub poznemu popoldnevu še dobra. Tekmovalci so imeli težave le z mazanjem, zaradi novega suhega snega.

Prve so startale žene nekoliko nižje od moškega starta.

Rezultati: 1. Lojzka Praček 56,8, 2. Danica Benedik 58,5 (obe upravne službe), 3. Komljanec 1.06,2, 4. Barbara Jagodic 1.07,9, 5. Milena Pirc 1.09,1.

Startalo je 13 članic in 52 članov. Glede na to, da je bila to skupina članov iznad 40 let, je udeležba več kot zadovoljiva.

Rezultati članov: 1. Vovk (upravne službe) 48,0, 2. Ožbi Vister (strojne del.) 54,4, 3. Praček (upravne službe) 54,4, 4. Taler (strojne del.) 56,0, 5. Milan Vister (OTK) 56,7, 6. Očepek (upravne službe) 57,0, 7. Ravnikar 59,6, 8. Mirko Vister 1,00, 9. Jekler 1.01,1, 10. Maček 1.02,2.

Start starostnega razreda je bil v četrtek, 13. 2. ob 15.30 uri, start mlajših od 40 let pa je bil v petek, 14. 2. v istem času. Tu so bile borbe še bolj zanimive in napeete, zaradi še večjega števila nastopajočih. Startalo je čez sto tekmovalcev. Proga je bila nekoliko prestavljena, imela je prav tako 40 vrtic in iste izmere kakor prejšnji dan. Tekmovalce je motil nov sneg, ki je zapadel in ki je še neprestano padal. Obe prireditvi sta pokazali, da popoldanski čas ni primeren za izvedbo sindikalne tekme, ki jo tekmovalci vzamejo zelo resno. Pričetek pozno popoldan povzroča naglico, ki zopet povzroča razne nevarnosti, katerih naj pri tekmovanju v prihodnje ne bi bilo.

Rezultati: 1. Mlekuž 49,8, 2. Panjar 50,0, 3. Kero 50,7, 4. Geršak 51,0, 5. Markeš 51,7, 6. Koblar 51,9, 7. Pirc 52,0, 8. Klobutar 52,2, 9. Čebašek 53,4 10. Verginc 53,5.

J. Š.

Republiško prvenstvo pionirjev v smučanju

V soboto in nedeljo je bilo v Ravnah na Koroškem republiško prvenstvo za pionirje in pionirke v slalomu in veleslalomu. Obe tekmovanji je motilo močno sneženje, kar je bilo za mlade neizkušene tekmovalce huda ovira.

Najprej so v soboto startale starejše pionirke v slalomu. Zmagala je Irena Tiršek iz Slovenj Gradca. Startala je kar tri sekunde prezgodaj pa ni bila diskvalificirana niti ni dobila pribitka na čas. Zaradi te nepravilnosti sta bili ob prvo mesto naša tekmovalka Metka Grilc in tekmovalka Novinarja Žerovnikova, ki sta dosegli enak čas. Dobro se je uvrstila tudi Ingrid Oitzl, ki je kljub padcu v drugem teku zasedla šesto mesto.

Pri starejših pionirjih sta naša najboljša zastopnika že v prvem teku pokopala vse upe na boljšo uvrstitev. Vzrok za to so bila tri zaporedna vrtca, ki so bila tako postavljena, da niso zahtevala zavoja. V drugem teku sta pokazala kaj znata, saj sta dosegla za tri sekunde boljše čas od ostalih tekmecev.

Odlične rezultate so dosegli naši fantje in dekleta v veleslalomu, ki je bil na sporedu v nedeljo. Pri starejših pionirjih je Metka Grilc dosegla drugo mesto. Zaostala je za zmagovalko le za 2 des. sekunde. Pri starejših pionirjih je Marjan Vovk z izredno vožnjo postavil čas, ki je bil za vse ostale tekmovalce nedosegljiv. Uspeh je dopolnil Sašo Jekler s tretjim mestom. Janez Saksida je bil osmi, Gregor Sodja pa deseti. Štirje tekmovalci med

prvo deseterico je res lep uspeh. Favorizirani Tržičani so ostali brez kolajne in z enim samim tekmovalcem do desetega mesta. Posebej se je izkazal Zvone Kobentar, ki je s startnima števkama 76 in 78 dosegel šestnajsto mesto v slalomu in petnajsto mesto v veleslalomu; letos tekmuje šele prvo leto.

Istočasno se je na drugi progi odvijalo tekmovanje mlajših pionirjev in pionirk v veleslalomu. Edith Oitzl je prepričljivo premagala vse sotekmice in nam prinesla drugo zlato medaljo. S tem znanjem bi zmagala tudi pri starejših pionirkah. Kerec Slavica je dosegla šesto do sedmo mesto. Gotovo bi dosegla še kaj več, če bi imela boljše smučke. Tekmovanje so zaključili mlajši pionirji. V tej kategoriji nismo dosegli tako dobrih uspehov. Med prvih deset so se uvrstili: Janez Peskar, Sašo Oblak in Milan Sluga. Omeniti velja, da je Sašo Oblak startal med zadnjimi in kljub globokim luknjam uspešno prevozil progo.

S temi rezultati so se naši pionirji in pionirke uvrstili med najboljše klube v tej kategoriji. Mariborčani so popolnoma razočarani. Veliko dobrih mladih smučarjev pa imajo Tržičani, kjer že drugo leto deluje alpska šola. V prihodnje bodo verjetno naši

najhujši tekmeči. Vidne uspehe so na tem tekmovanju dosegli tekmovalci iz Slovenj Gradca in tekmovalci Novinarja iz Ljubljane.

REZULTATI — SLALOM: STAREJŠI PIONIRJI: 1. Križaj, SK Tržič, 1.06,6, 2. Holtzl, SK Fužinar, 1.09,0, 3. Koželj, SK Sl. Gradec, 1.10,5, 8. Vovk 1.13,7, 16. Kobentar 1.17,2, 18. Sodja 1.17,7 (vsi SK Jesenice). STAREJŠE PIONIRKE: 1. Tiršek, SK Sl. Gradec, 1.14,4, 2. - 3. Grilc, SK Jesenice, 1.16,3, 2.-3. Žerovnik, SK Novinar, 1.16,3, 6. Oitzl 1.19,6, 16. Cankar 1.35,4 (obe SK Jesenice).

VELESALOM — STAREJŠI PIONIRJI: 1. Vovk, SK Fužinar, 1.02,0, 3. Jekler 1.02,2, Jesenice, 0.59,0, 2. Holtzl, SK 8. Saksida 1.04,4, 10. Sodja 1.05,0, 15. Kobentar 1.07,2 (vsi SK Jesenice).

STAREJŠE PIONIRKE: 1. Žerovnik, SK Novinar, 1.04,2, 2. Grilc, SK Jesenice, 1.04,4, 3. Bajželj, SK Triglav, 1.06,3, 9. Ingr. Oitzl 1.09,2, 17. Cankar 1.13,6 (obe Jesenice).

MLAJŠI PIONIRJI: 1. Perko, SK Tržič, 39,0, 2. Popenko, SK Branik, 41,1, 3. Zibler, SK Tržič, 41,7, 7. Peskar 43,3, 8. Oblak 43,7, 10. Sluga 44,0, 19. Šefman 45,0, 32. Veskovič 47,1, 46. Bizjak 55,1 (vsi SK Jesenice).

MLAJŠE PIONIRKE: 1. Edith Oitzl, SK Jesenice, 40,3, 2. Črešnar, SK Lovrenč, 44,3, 3. Čerpes, SK Branik, 44,4, 6. - 7. Kerec, SK Jesenice, 45,6.

